

Мир Сингента

СОВЕРШЕННЫЕ
ТЕХНОЛОГИИ
ЗАЩИТЫ РАСТЕНИЙ

№3 (38), октябрь - ноябрь 2013

syngenta

Мир Сингента

Журнал «Мир Сингента» издается с весны 2006 г. и представляет компетентные мнения авторитетных экспертов в области сельского хозяйства Республики Казахстан, а также является профессиональной информационной площадкой для обмена опытом передовых фермерских хозяйств, которые являются клиентами ТОО «Сингента Казахстан».

Издание полноцветное, выпускается раз в три месяца объемом 44 страницы на русском и казахском языках. Журнал направлен на узкоспециализированную читательскую аудиторию, охватывающую государственных служащих, сотрудников НИИ, руководителей и агрономов фермерских хозяйств, партнеров компании «Сингента» из сельскохозяйственного сектора Казахстана.

Тираж 5000 экземпляров, бесплатная адресная рассылка по всей республике, а также распространяется на выставках, конференциях, днях поля.

Мы приглашаем Вас к сотрудничеству!

Редакция журнала «Мир Сингента»

предоставляет услуги по размещению модульной рекламы.

Подход по размещению рекламы индивидуальный.

По вопросам размещения рекламы обращаться:

тел.: 8 (727) 277 78 11 (вн. 145),

факс: 8 (727) 277 78 16,

Email: anton.grigoryev@syngenta.com

Журнал «Мир Syngenta»
№ 3 (38), октябрь - ноябрь 2013 г.

Издается с 2006 года.

Периодичность выхода - 4 раза в год.

Собственник: ТОО «Формат».

Редколлегия: П. Шнейдер, О. Саенко, А. Елюбаев, Д. Галягин, Н. Друскильдинов, Э. Хожа-Ахмедов.

Гл. редактор: Д. Мырзакулова.

Дизайн и верстка: А. Григорьев.

Адрес: г. Алматы, пр. Аль-Фараби, 5.
тел.: 8 (727) 277 78 11,
факс: 8 (727) 277 78 16.

В издании использована информация интернет-сайтов и СМИ.

Распространение - бесплатно.
Тираж - 5000 экз.

Свидетельство о постановке на учет средства массовой информации № 9512-Ж от 10 сентября 2008 г. Выдано Министерством культуры и информации Республики Казахстан. Комитет Информации и Архивов.

При перепечатке материалов ссылка на издание «Мир Syngenta» обязательна.
Мнение редакции не всегда совпадает с мнением авторов. Редакция не несет ответственности за содержание рекламных материалов. Рекламируемые товары и услуги подлежат обязательной сертификации.

ЗДРАВСТВУЙТЕ, УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ!

Овощеводство – одна из важнейших отраслей сельского хозяйства нашей страны. В последние три года валовый сбор овощей открытого грунта в Казахстане по статданным составлял около 3 млн. тонн продукции со средней площадью 130тыс.га и средней урожайностью 23т/га. Наибольший удельный вес в производстве имеют томаты - более 18%, лук - 12%, капуста - 12%, бахчевые культуры - 26% и прочие овощи. На сегодняшний день основное производство овощей сосредоточено в Южно-Казахстанской, Жамбылской, Алматинской и Восточно-Казахстанской областях, где климатические и географические условия являются наиболее подходящими для выращивания.

В основном производство овощей носит ярко выраженный сезонный характер, остро стоит вопрос обеспечения населения ранними овощами.

Овощи - богатейший источник природных витаминов, антиоксидантов, незаменимых аминокислот и других биологически активных веществ, которых нет в других продуктах питания. Их употребление непосредственно влияет на качество и продолжительность жизни населения, на здоровье нации. Овощи являются не только важной составляющей продовольственной программы, но и важнейшим элементом обеспечения продовольственной безопасности страны.

В настоящее время 40% овощей, потребляемых в Казахстане - импортируется, в основном из Китая и других стран. На казахстанско-китайской границе (Бакты) создан специ-

альный зеленый коридор по доставке китайских овощей и фруктов (о качестве которых казахстанцы прекрасно знают).

В условиях рыночной экономики многое изменилось. Исчезли объединения «Сортсемовош», нет Семхозов по выращиванию семян овощных культур. НИИ занимаются этими вопросами, но не в больших объемах, а рынок не в достаточной степени насыщен высококачественными семенами овощных культур и требует все новых и новых гибридов, быстрой сортосмены и сортобновления. Семена – первое и важнейшее звено, фундамент будущего урожая. С одной стороны, конкуренция между селекционными компаниями дает фермеру хорошую возможность выбора. Однако необходимо отметить, что помимо импорта в Казахстан овощной продукции, также очень большую долю занимают семена овощных культур, которые не имеют государственной регистрации, неизвестно где произведены и зачастую весьма сомнительного качества. В погоне за ценой, многие приобретают якобы «голландские» семена, а теряют в разы больше - урожай, время, нервы.

В нашей компании в последнее время произошли глобальные изменения, объединились два крупнейших направления - Семена и Защита растений, и теперь в Казахстане мы запускаем новый проект - семена овощных культур. Благодаря этому ТОО «Сингента Казахстан» сможет предложить овощеводам и бахчеводам комплексное решение - высококлассные семена и средства защиты растений.

У компании «Сингента» имеется великолепный портфель по овощным культурам с высоким генетическим потенциалом, под которые можно использовать самые современные машины и передовые технологии выращивания, получать высокие урожаи качественной и конкурентоспособной по экономическим показателям продукции. Такие гибриды как Агрессор, Адаптор, Бобкат, Вольверин, Топ Ган, Каристан, Боско, Братко – только часть наших брендов, которые известны и популярны во всем мире. Наша задача - сформировать ассортимент семян овощных культур для рынка Казахстана и мы имеем все для этого.

Проводится большая работа по районированию сортов / гибридов и включению их в Государственный реестр селекционных достижений, допущенных к использованию в Республике Казахстан, также мы провели испытания наших гибридов на демонстрационных площадках в реальных производственных условиях, результаты показали высокую эффективность и урожайность. Как дополнительный сервис, нами создана Служба технических консультантов для оказания поддержки отечественным производителям, и они уже оценили это!

В заключение я хочу поздравить всех сельских тружеников, коллег, наших партнеров с Днем работника сельского хозяйства и пожелать крепкого здоровья, трудовых успехов и достойных цен!

Дмитрий Галягин,
Специалист по технической поддержке,
регион Юг и Центральная Азия

МИРОВЫЕ НОВОСТИ

УРОЖАЙ ЗЕРНА В РОССИИ СОСТАВИТ 87,4 МЛН. Т, ЭКСПОРТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ – 20 МЛН. Т

<http://www.kam.kz>, Пт 04.10.13

Продовольственная и сельскохозяйственная организация ООН (FAO) опубликовала прогноз урожая зерна в России в текущем сезоне. По мнению экспертов FAO, Россия соберет 87,4 млн. т зерна (69,6 млн. т в 2012г.), что близко к среднему показателю за последние пять лет. Валовой сбор пшеницы достигнет 51,5 (37,7) млн. т, что ниже среднего уровня. Производство грубых зерновых вырастет до 34,8 (30,8) млн. т, в т.ч. кукурузы – до рекордных 9,0 млн. т. Валовой сбор риса останется на стабильном уровне – 1,1 (1,1) млн. т.

Экспортный потенциал российского зерна в текущем сезоне составляет 20 млн. т, в т.ч. пшеницы – 14,5 млн. т, ячменя – 2,6 млн. т, кукурузы – 2,7 млн. т. Если России удастся полностью реализовать экспортный потенциал пшеницы, её доля в мировой торговле этой культурой достигнет 10%. В сезоне 2012/2013 Россия поставила на мировой рынок 15 млн. т зерна.

РОССИЯ СОКРАЩАЕТ ОТСТАВАНИЕ В ТЕМПАХ СЕВА ОЗИМЫХ

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Пт 18.10.2013 16:04

Российские аграрии сокращают разрыв в темпах сева озимых зерновых культур по сравнению с показателями прошлого года, следует из сообщения Минсельхоза РФ.

По состоянию на 17 октября озимые посевы на 12,1 миллиона гектаров (на 73,9% от общей запланированной площади сева), что на 3,0 миллиона гектаров меньше показателя на аналогичную дату 2012 года. Еще неделю назад отставание составляло 4,8 миллионов гектаров.

Ранее российские власти прогнозировали, что под озимые в этом сезоне может быть засеяно из-за непогоды только 13-14,5 миллиона гектаров вместо изначально запланированных 16 миллионов гектаров, информирует Прайм. Площадь сева под урожай 2013 года составляла более 15,8 миллиона гектаров, из которых по итогам зимовки из них сохранилось 14,7 миллиона гектаров.

В случае недосева 2-2,5 миллиона гектаров озимых потеря в валовом сборе 2014 года могут составить до 6 миллионов тонн, отмечал глава отдела анализа департамента стратегического маркетинга «Русагротранса» Игорь Павенский.

По данным Минсельхоза на 17 октября, валовый сбор достиг 86,1 миллиона тонн зерна, что на 14,8 тонн больше аналогичных показателей прошлого года. Обмолочено 38,9 миллионов гектаров зерна (88,3% посевов) против 37,9 миллиона годом ранее. Урожайность составляет 22,2 центнера с гектара против 18,8 центнера с гектара в 2012 году.

В том числе пшеницы собрано 52,2 миллиона тонн с 92,7% площадей, ячменя – 15,5 миллиона тонн с 89,8% площадей, кукурузы – 4,5 миллиона тонн с 35,1% площадей.

НЕОБХОДИМО ПРОДОЛЖИТЬ ОБСУЖДЕНИЕ СОЗДАНИЯ ПРИЧЕРНОМОРСКОГО ЗЕРНОВОГО ПУЛА - МЕДВЕДЕВ

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Чт 10.10.2013 18:08

Премьер-министр РФ Дмитрий Медведев считает необходимым продолжить работу по созданию Причерноморского зернового пула - между Россией, Украиной и Казахстаном. «Просил бы вас еще раз вернуться к этому вопросу и обсуждать его с коллегами, потому что координация нашей политики на зерновом направлении, по вопросам экспорта

зерна, мне кажется довольно важным с учетом наших возможностей - РФ, Украины и Казахстана», - сказал Медведев на заседании правительства.

Вопросами по созданию Причерноморского зернового пула со стороны РФ занимается Минсельхоз, глава которого Николай Федоров в четверг присутствует на заседании правительства.

Как отметил Медведев, в этом году у всех трех стран ожидается неплохой урожай, и есть очевидный экспортный потенциал, передает Прайм.

Идея создания зернового пула стран Причерноморья - России, Украины и Казахстана, крупнейших игроков на мировом зерновом рынке из числа бывших советских республик, - впервые была публичнозвучена в 2009 году. В июле в ходе встречи премьеров России и Украины эта идея снова была реанимирована. А 26 сентября премьер-министр Украины Николай Азаров поручил профильным министерствам начать работу над проектом создания пула, в том числе поручил провести консультации с Москвой и Астаной.

Необходимость создания такого пула продиктована тем, что в Черноморском бассейне существует сильная межстрановая конкуренция, которая не наблюдается в других точках экспортных отгрузок. Из-за этой конкуренции страны бассейна теряют в среднем 10 долларов, а то и 20 долларов на каждой тонне зерна, пояснял ранее президент Российского зернового союза Аркадий Злочевский.

УКРАИНА МОЖЕТ ЗАНЯТЬ 2-Е МЕСТО В МИРЕ ПО ЭКСПОРТУ ПШЕНИЦЫ, КУКУРУЗЫ И ЯЧМЕНЯ – ЯНУКОВИЧ

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Пт 04.10.2013 9:09

Украина по итогам 2013 года может занять второе место в мире по объему экспорта пшеницы, кукурузы и ячменя, сообщил президент Виктор Янукович.

«Свидетельством востребованности украинской продукции на мировых рынках является тот факт, что в этот маркетинговом году на экспорт уже отгружено около 5 млн. тонн зерновых культур. По прогнозам признанных мировых экспертов, Украина в 2013 году займет второе место в мире

по объему экспорта пшеницы, кукурузы и ячменя», - сказал В.Янукович, выступая на Международном инвестиционном форуме в Кировограде в четверг.

Он также напомнил, что эксперты видят Украину в десятке мировых экспортеров мяса птицы. Кроме того, по его словам, Украина не первый год обеспечивает около 60% всего мирового экспорта подсолнечного масла.

«Это означает, что сегодня перед страной стоит задача закрепить в ближайшем будущем ведущие позиции на мировых рынках, отстаивать равноправное партнерство в международном сообществе», - отметил глава государства.

В.Янукович также заявил, что за последние три года урожай зерновых и подсолнечных культур в Украине будет рекордным уже во второй раз. «В этом сезоне валовой сбор зерновых может достичь 60 млн тонн, подсолнечника - более 13 млн тонн, что в разы больше, чем необходимо для наших внутренних потребностей», - сказал он.

Президент также напомнил о росте объемов украинской аграрной продукции на экспорт, информирует Интерфакс-Украина.

«В текущем году экспорт продукции аграрного сектора уже достиг почти четверти от общего экспорта Украины», - отметил В.Янукович.

РОССИЯ МОЖЕТ ПОТЕРЬЯТЬ ОКОЛО 30% УРОЖАЯ ПОДСОЛНЕЧНИКА И КУКУРУЗЫ

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Чт 03.10 .2013 11:22

Дожди и холода нынешнего года больше всего скажутся на урожае подсолнечника и кукурузы. Российские производители этих культур могут потерять около 30% урожая - это означает для них убытки примерно в 50 млрд рублей, пишут «Известия».

Как сообщил президент Российского зернового союза (РЗС) Аркадий Злочевский, в центральной и южной частях страны пшеница, ячмень и рис практически убраны. Подсолнечник и кукурузу, напомнил эксперт, убирают поздно. Эти культуры очень чувствительны к холодам и дождливой погоде, установившейся с начала сентября, и начинают загнивать в полях. По данным Министерства сельского хозяйства РФ, на 1 октября посевные площади подсолнечника

обработаны только на 14,7%, обмолочено 2,2 млн. т маслосемян (в прошлом году на ту же дату - 4,2 млн). Посевы кукурузы обработаны на 14,4%, собрано 1,7 млн. т зерна (год назад - 3,5 млн. т). Тогда как пшеница собрана на 79,9%, ячмень - на 82,6%, рис - на 42,2%.

Как пояснил почетный президент Ассоциации крестьянских и фермерских хозяйств Владимир Башмачников, пока сложно оценить потери урожая кукурузы и подсолнечника. Однако, по его мнению, большая часть производителей этих культур может потерять 30% выручки или больше из-за испорченного урожая. Судя по данным Росстата, в прошлом году российские сельхозпредприятия вырастили урожай подсолнечника на сумму 94,8 млрд. рублей (в закупочных ценах), кукурузы - на сумму 59,8 млрд. рублей. При этом, по словам В.Башмачникова, даже при застрахованном урожае трудно возместить убытки. Сложно доказать, что сельхозкультура пострадала от погодных условий, а не по вине хозяйства.

В прошлом году, по данным Росстата, было собрано 7,9 млн. т подсолнечника и рекордные для России 8,2 млн. т кукурузы. Эти культуры выращивают в Краснодарском и Ставропольском краях, Ростовской области и республиках Северного Кавказа. Во всех этих регионах, по данным Гидрометцентра, сейчас установилась дождливая погода.

По прогнозам В.Башмачникова, России придется снизить экспорт семян подсолнечника и увеличить импорт кукурузы. Наша страна - один из крупнейших экспортеров подсолнечника, мы продаем за рубеж почти 50% урожая этой культуры, собственные нужды страны обеспечивает полностью. Кукурузу Россия больше закупает, чем продает, рассказывает эксперт. Для кормов животным, паточного производства, консервации эту культуру покупают в США, Бразилии, Аргентине, Украине.

УЗБЕКИСТАН: НА МЕЖДУНАРОДНОЙ ХЛОПКОВОЙ ЯРМАРКЕ ПРОДАНО БОЛЕЕ 680 ТЫСЯЧ ТОНН ХЛОПКОВОГО ВОЛОКНА

<http://www.fergananews.com>, 18.10.2013 10:20

На прошедшой 16-17 октября в Ташкенте IX Международной хлопковой ярмарке Узбекистан заключил контракты на

поставку более 680 тысяч тонн хлопкового волокна и более чем на \$1 млрд продал текстиля, сообщает УзА.

По информации Uzdaily.uz, в работе ярмарки приняли участие более 1000 зарубежных компаний из 40 стран мира. Как передает Синьхуа, на ярмарке узбекская сторона заявила о намерении в 2013-2014 годах сохранить экспорт хлопка-волокна на уровне 600 тысяч тонн. По словам экспертов, объемы экспорта хлопка будут поддержаны, в первую очередь, за счет роста поставок в Китай. В настоящее время главными покупателями узбекского хлопка являются Бангладеш и Южная Корея.

Напомним, в 2012 году по итогам работы ярмарки были заключены контракты на закупку около 670 тысяч тонн узбекского хлопкового волокна, а также на сумму свыше 600 миллионов долларов США - на поставку продукции узбекских текстильных предприятий.

Первая Международная хлопковая ярмарка прошла в октябре 2005 года. Ежегодно в Узбекистане производится около 3,5 млн тонн хлопка-сырца и 1-1,2 млн тонн хлопкового волокна.

В 2013-14 МГ ПРОИЗВОДСТВО ПШЕНИЦЫ В ЕВРОСОЮЗЕ ПРЕВЫСИТ 143 МЛН. ТОНН

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Вс 06.10.2013 20:48

Прогноз производства пшеницы в ЕС на 2013-14 МГ в последнем отчете МСЗ был скорректирован в большую сторону до 143,3 млн. тонн. В конце августа ожидания экспертов были равны лишь 142 млн. тонн. В начале августа оценка была скромнее текущей на 1,8 млн. тонн. Напомним, в предыдущем месяце прогноз на урожай в блоке зафиксировался на отметке в 139,4 млн. тонн. Майский отчет сулил производство пшеницы в размере 138,2 млн. тонн.

Как ранее сообщало ИА "Казах-Зерно", в прошлом сезоне урожай составил 131,6 млн. тонн, а в 2011-12 МГ аграрии собрали 137,4 млн. тонн пшеницы.

Начальные запасы пшеницы по-прежнему ожидаются в размере 9,6 млн. тонн. Напомним, в начале августа прогноз был на 0,2 млн. тонн оптимистичней. В июле ожидания экспертов МСЗ были на 0,5 млн. тонн выше текущих.

В начале прошлого сезона резервы были на 1,9 млн. тонн выше.

Предложение пшеницы в регионе может вырасти до 157,5 млн. тонн в рассматриваемом сезоне. Прежний прогноз был на 1,4 млн. тонн скромнее. В начале августа данный показатель оценивался на 1,8 млн. тонн ниже. В июльском отчете IGC речь шла о предложении пшеницы в ЕС в размере 155,4 млн. тонн. Напомним, в 2012-13 МГ объем предложения зерна на европейском рынке составил 148,5 млн. тонн.

Экспорт пшеницы в 2013-14 МГ, согласно данным последнего отчета IGC, составит 24,8 млн. тонн. В предыдущих двух отчетах прогноз был аналогичным, а вот июльская оценка отставала от текущей на 2,7 млн. тонн. В мае ожидания экспертов были на 4,4 млн. тонн ниже. В предыдущем сезоне объем продаж пшеницы за рубеж достиг 23,5 млн. тонн.

Импортный прогноз в отношении пшеницы в Евросоюзе в текущем маркетинговом году пересмотрен в большую сторону в сентябрьском отчете МСЗ до 4,6 млн. тонн. В конце августа данный показатель ожидался на уровне 4,5 млн. тонн. По сравнению с предыдущим месяцем прогноз пересмотрен в меньшую сторону на 1,4 млн. тонн.

Потребление пшеницы, как предсказали эксперты МСЗ в своем сентябрьском отчете, составит 119,8 млн. тонн. Это на 0,5 млн. тонн опережает прежние ожидания. Годом ранее использование зерна данного вида было на 4,1 млн. тонн ниже текущих ожиданий.

Оценка переходящих запасов пшеницы в текущем отчете МСЗ повышена на 0,9 млн. тонн, до 12,9 млн. тонн. В начале августа ожидания были скромнее на 1,4 млн. тонн ниже. Месяцем ранее прогноз был ниже на 1,8 млн. тонн. В 2012-13 МГ конечные резервы зерна были равны 9,3 млн. тонн, а в 2011-12 сезоне -11,5 млн. тонн.

ЦЕНА НА КУКУРУЗУ НА МИРОВЫХ РЫНКАХ ПРИБЛИЗИЛАСЬ К 3-ЛЕТНЕМУ МИНИМУМУ

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Пт 11.10.2013 12:18

Цена на кукурузу на торгах 10 октября на мировых сырьевых рынках опустилась до трехлетнего минимума. Падение

котировок вызвано опасениями о возможном снижении спроса на зерно данного вида для производства этанола, если правительство США снизит законодательные требования на использование биотоплива.

Контракты для декабряской поставки упали в цене на 0,75% до 4,35 доллара за бушель (25,4 кг) на Чикагской Товарной бирже СВОТ. Это самая низкая ценовая отметка с августа 2010 года.

В текущем году котировки кукурузы снизились на 38% на фоне ожиданий рекордного урожая в США, отмечает ИА "Казах-Зерно".

Агентство по Защите Окружающей среды США (EPA) намерено сократить мандат на использование этанола на основе кукурузы в 2014 году. Это негативно отразится на положении кукурузы на мировых рынках, отметили специалисты Commonwealth Bank of Australia.

Напомним, в последний день сентября цена на кукурузу снизилась на 0,3% до 4,4025 доллара за бушель (25,4 кг) на торгах в Чикаго. Это самая низкая ценовая отметка, начиная с 1 сентября 2010 года.

Ранее (5 сентября) котировки кукурузы упали на 1,8% до отметки в 4,61 доллара за бушель (27,2 кг) на Чикагской Товарной бирже СВОТ.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КИТАЙ НАХОДИТСЯ ВО ВЛАСТИ СЕРЬЕЗНОЙ ЗАСУХИ

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Пт 11.10.2013 12:18

На данный момент от засухи в серьезной степени страдает более половины территории провинции Хэнань (Центральный Китай). В связи с этим в провинции был объявлен «оранжевый» уровень предупреждения о засухе.

По данным мониторинга Метеорологического управления пров. Хэнань, с начала сентября объем осадков здесь в среднем сократился на 50-60% по сравнению с обычными годами, в частности, в северной и центральной части данный показатель уменьшился даже на 80-100%. По состоянию на 8 октября ситуация с засухой в 53% местных уездов и городах квалифицирована как серьезная, а в 22% - крайне серьезная, передает Синьхуа.

Метеорологические службы продолжили должным образом предпринимать меры быстрого реагирования на засушливую погоду и перебрасывать все возможные источники воды для приоритетного обеспечения жителей водой для бытовых нужд.

В ТЕКУЩЕМ ГОДУ В ИРАНЕ БУДЕТ СОБРАНО 3 МЛН. ТОНН ЯБЛОК

<http://www.kazakh-zerno.kz>, Чм 10.10.2013 12:13

Глава Ассоциации садоводов Ирана Моджтаба Шадлу сообщил, что к началу ноября в Иране будет собрано 3 млн. т яблок.

По словам М.Шадлу, сбор урожая яблок начался 20 дней назад и продлится до начала ноября. Согласно оценкам, урожай этого года будет таким же, как в прошлом году, и по всей стране будет собрано около 3 млн. т яблок, передает Iran News.

М.Шадлу отметил, что в прошлом году Иран занял 4-ое место в мире по производству яблок и в текущем году он сохранит за собой это место.

Глава Ассоциации садоводов сообщил, что урожайность яблок в иранских садах отличается в зависимости от месторасположения. Так, в районе Дамаванда с 1 га получают до 35 т яблок, а в других районах – по 14-15 т. В текущем году с 1 га будет собрано в среднем около 20 т яблок.

НОВОСТИ СИНГЕНТА

«СИНГЕНТА» ПРИСТУПИЛА К РЕАЛИЗАЦИИ «ПЛАНА ПОЗИТИВНОГО РАЗВИТИЯ»

- Шесть обязательств направлены на решение важнейших проблем, стоящих перед населением Земли
- Самая амбициозная и всеобъемлющая программа в отрасли с измеряемыми целями до 2020 г.
- В центре внимания - эффективное использование ресурсов, защита окружающей среды и поддержка сельских сообществ

В конце сентября в Брюсселе прошло официальное мероприятие, на котором компания «Сингента» объявила о том, что берет на себя шесть обязательств, направленных на решение проблемы обеспечения продовольственной безопасности. «План позитивного развития» содержит конкретные, амбициозные и измеримые цели в области повышения эффективности использования имеющихся ресурсов, восстановления экосистем и улучшения положения сельских общин.

- **Повысить эффективность сельскохозяйственных культур:** повысить среднюю урожайность основных с/х культур в мире на 20% без увеличения посевных площадей, водопотребления и других расходов.
- **Спасти больше сельхозугодий:** повысить урожайность 10 млн. га сельхозугодий, находящихся на грани деградации.
- **Способствовать повышению биоразнообразия:** улучшить биоразнообразие на 5 млн. га сельхозугодий.
- **Расширить возможности мелких с/х производителей:** охватить 20 млн. мелких с/х производителей и помочь им в увеличении урожайности на 50%.
- **Помочь людям жить в безопасности:** обучить 20 млн. сельскохозяйственных рабочих правилам безопасного труда, особенно в развивающихся странах.
- **Заботиться о каждом работнике:** стремиться к справедливым условиям труда на всех предприятиях, вовлеченных в глобальную логистическую цепочку компании «Сингента».

Главный исполнительный директор компании Майк Мак отметил: «Мы всегда прекрасно понимали, что перспективы роста нашего бизнеса неразрывно связаны с принципами устойчивого ведения сельского хозяйства. Мы постоянно стремимся к реализации этих принципов, уделяя первостепенное внимание состоянию земель, развитию технологий, защите людей. Настало время вывести на новый уровень наш вклад в обеспечение устойчивого развития сельского хозяйства. Это стремление является движущей силой представленных обязательств».

«План позитивного развития» отражает уверенность компании «Сингента» в том, что продуктивность сельскохозяйственного производства необходимо повысить, чтобы прокормить население нашей планеты, которое увеличивается на 200 000 человек в день. При этом в результате эрозии и урбанизации плодородных земель на планете становится все меньше, а запасы воды сокращаются. Многие из людей, которые занимаются производством продуктов питания для всего мира, живут за чертой бедности, а биоразнообразие стремительно уменьшается.

В рамках серии официальных мероприятий, которые прошли в Бразилии, Брюсселе, Джакарте, Вашингтоне и Цюрихе, «Сингента» собрала аналитиков, экспертов неправительственных организаций, журналистов, представителей регулирующих органов, чтобы обсудить данные проблемы и вклад компании в их решение.

Проведенное по заказу компании международное исследование выявило широко распространенную в обществе точку зрения о том, что сельскохозяйственное производство должно стать более ответственным. Несмотря на то, что основная доля ответственности за надежное обеспечение жителей различных стран продовольствием возлагается на национальные правительства, «Сингента» уверена, что бизнес должен играть более активную роль в выработке долгосрочного подхода к обеспечению продовольственной безопасности. Это означает необходимость наших существенных инвестиций в исследования и разработки с целью не только защиты, но и развития биологического разнообразия и сельских сообществ.

Как заявил Майк Мак, «будет нелегко выполнить данные обязательства, учитывая существующие сегодня в обществе полярные мнения в отношении сельского хозяйства, производства продуктов питания и безопасности окружающей среды. «План позитивного развития» отражает наше коллективное обязательство как компании работать по-другому и лучше. Мы понимаем, что не сможем справиться с проблемами в одиночку. Именно поэтому мы собираем экспертов по всему миру, чтобы услышать и принять во внимание их мнения».

Больше информации о «Плане позитивного развития» доступно на сайте www.goodgrowthplan.com

НОВАЯ ЯРКАЯ СЕНСАЦИЯ

Горшечная герberа Картвилл® Строуберри Твист (Cartwheel® Strawberry Twist) компании «Сингента» получила престижную награду ФлероСтар (FleuroStar) и стала «новым растением с «вау эффектом» 2013/2014».

Согласно отзывам членов жюри выставки, наша гербера-победитель отличается «очень привлекательными огромными цветками различных оттенков, гарантирующими настоящий «вау эффект». Картвилл® Строуберри Твист всегда обращает на себя всё внимание покупателей».

Картвилл® Строуберри Твист — первая полумахровая двуцветная гербера для выращивания и продажи в горшках. Селекционер Кэтрин Верлинден говорит, что на создание этой гербера её вдохновили многочисленные окраски и узоры на лепестках у герберы на срезку. Еще девять лет назад специалисты компании «Сингента» начали экспериментировать с использованием родительских линий срезочной гербери в селекции горшечной. Картвилл® Строуберри Твист предоставляет возможность поставить красочный букет из цветущих живых гербер на подоконник или на патио.

9 АВГУСТА 2013 ГОДА В СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ НА БАЗЕ КАЗАНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО СОРТОИСПЫТАТЕЛЬНОГО УЧАСТКА ПРОШЕЛ РЕСПУБЛИКАНСКИЙ СЕМИНАР – ДЕНЬ ПОЛЯ.

Мероприятие проводилось Государственной комиссией по сортовому испытанию сельскохозяйственных культур совместно с ТОО «ABUS group» официальным представителем компании «Wintersteiger» при поддержке Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан и Акимата Северо-Казахстанской области накануне 75 - летия образования госсортоучастка.

В дне поля приняли участие представители Министерств Республики Казахстан: сельского хозяйства, экономического развития и торговли, Комитета по правам интеллектуальной собственности Министерства юстиции, ОЮЛ «Союз профсоюзов работников сельскохозяйственных и перерабатывающих организаций Республики Казахстан», местных исполнительных органов, научных кругов, сельхозтоваропроизводителей, заинтересованных фирм.

Демонстрация новых сортов и гибридов сельскохозяйственных культур, находящихся в государственном сортовом испытании, проводилась с участием авторов сортов и заявителей. Сельхозтоваропроизводители наглядно ознакомились с новыми, перспективными сортами и гибридами сельскохозяйственных культур, особенностью их сортовой агротехники, производственной сельхозтехникой и оборудованием, работающей по новым передовым технологиям. Для научных, сортоводческих и семеноводческих предприятий компания «ABUS group» - официальный представитель «Wintersteiger», презентовала специализированную малогабаритную технику, лабораторное оборудование для селекционных, сортоводческих целей. Необходимо

млрд. тенге, то в этом году – 2,5 млрд. тенге или в 3 раза больше (в 2001 году 0,4 млрд. тенге).

В 2013 году на поддержку развития растениеводства из республиканского бюджета предусмотрено 35,1 млрд. тенге, в том числе на семеноводство 2,5 млрд. тенге, селекцию 1,6 млрд. тенге и на сортоиспытание 0,5 млрд. тенге, что в 2 раза больше по сравнению с 2003 годом (2,2 млрд. тенге, 0,2 млрд. тенге и 0,1 млрд. тенге соответственно). В рамках Программы развития агропромышленного комплекса «Агробизнес–2020» предполагается увеличить объем субсидий к 2020 году на элитное семеноводство до 4,6 млрд. селекции 2,4 млрд. тенге и на сортоиспытание до 2,8 млрд. тенге. Главным отличием программы является то, что она направлена на создание условий для повышения конкурентоспособности субъектов АПК, чтобы он стал более прибыльным и менее рискованным».

Руководитель ГУ «Государственная комиссия по сортоиспытанию сельскохозяйственных культур» МСХ РК Т.Б. Акгалиев отметил, что государственная сортоиспытательная сеть в Казахстане работает с 1937 года, благодаря постоянной творческой работе коллективов селекционеров и научно-исследовательских учреждений, сортоиспытательной сети сортовые ресурсы постоянно обновляются и совершенствуются. В настоящее время сортовые ресурсы представлены 1774 сортами и гибридами сельхозкультур.

Работу по сортоиспытанию на местах ведут 3 госсортстанции и 73 госсортучастка, каждый участок обслуживает конкретную почвенно-климатическую зону области, отличающуюся почвенным составом, влагообеспеченностью, температурным режимом и производственно-хозяйственной специализацией. Казанский государственный сортоиспытательный участок на протяжении 75 лет работает стабильно, является одним из лучших подразделений сортоиспытательной сети, здесь работают опытные специалисты. Аналогичные мероприятия ГУ «Государственная комиссия по сортоиспытанию сельскохозяйственных культур» МСХ РК ежегодно проводятся в различных областях республики и создают хороший плацдарм для совместной работы ученых, сортоиспытателей и сельхозтоваропроизводителей Казахстана.

мо отметить, что аналогичная передовая техника на сегодняшний день уже работает на полях и в лабораториях отдельных научных, сортоиспытательных и семеноводческих хозяйствах страны.

На выставке приняли участие представители крупной международной компании «Сингента». Специалисты ТОО «Сингента Казахстан» для участников семинара представили огромный выбор материалов по продуктам, технологии защиты сельскохозяйственных культур, мерные линейки для агрономов ГСУ, знакомили агрономов с достижениями в селекции своей компании.

На официальной части семинара в приветственном слове директор Департамента земледелия Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан Анна Буць отметила, что «в рамках мер поддержки развития сортоиспытания и семеноводства Государством выделяются значительные средства: полностью за счет средств республиканского бюджета проводятся: государственное сортоиспытание, экспертиза сортовых и посевных качеств семян для всех сельхозтоваропроизводителей. Государство возмещает 40% стоимости реализуемых отечественным сельскохозяйственным товаропроизводителям элитных семян и 40% затрат оригинаров сортов на производство оригинальных семян (питомников размножения, суперэлиты). Если в 2003 году на эти цели выделялось всего лишь около 0,8

На семинаре были вручены медали Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан «Қазақстан Республикасы ауыл шаруашылығы саласының үздігі» лучшим сортоиспытателям страны: Сухоребрику И.М. - заведующему Казанского ГСУ, который проработал в государственной сортоиспытательной сети – 29 лет и Позолотину Н.Ф. - заведующему Есильского ГСУ, стаж работы в государственной сортоиспытательной сети - 30 лет. Также медалью ЮОЛ «Союза профсоюзов работников сельскохозяйственных и перерабатывающих организаций Республики Казахстан» «Еңбек данқы» были награждены специалисты ГУ «Государственная комиссия по сортоиспытанию сельскохозяйственных культур» Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан и подведомственных учреждений Аманбаева Б.Т., Карсыбаева С.К., Абенов А.Д. и Байказаков К.А.

**Председатель
ГУ «Государственная комиссия по
сортоиспытанию сельскохозяйственных
культур» МСХ РК
Т.Б. Акгалиев**

ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ УРОЖАЙ ЛУКА НА ОПЫТНОМ ПОЛЕ ИП «БРИЛЬКОВА А.А.»

В текущем году компания Сингента провела производственные испытания на базе опытного поля ИП «Брилькова А.А.» перспективных гибридов: лука Боско и Братко, томатов Бобкат, Вольверин и Маунтин Спринг, а также 6 гибридов арбузов - Топ Ган, Каристан, Фарао, Соренто, Романза и Селебрейшн, включая полную Программу защиты этих культур.

Этот год для сельских товаропроизводителей можно считать благоприятным. Дождливая весна, сравнительно прохладное лето и на редкость сухая осень. С другой стороны было много проблем с вредителями, болезнями и особенно с сорняками. На посевах лука в Талдыкорганском регионе, особенно в этом году, наносили вред луковая муха, трипс - эти проблемы успешно удалось решить с помощью препарата Энжио, однолетние и многолетние сорняки (особенно осоты и выонок полевой) – снимали с помощью препаратов Боксер, Старане Премиум, Гоал 2Е, Лонтрел Гранд, а основному заболеванию лука – пероноспорозу, не дали возможности проявиться благодаря обработкам Ридомил Голд. Земледельцы достойно справлялись со всеми проблемами, а в трудные минуты им приходили на помощь специалисты компании Сингента. Результаты себя не заставили ждать. Урожайность ранних, а затем средних и поздних арбузов и томатов, сборы которых еще продолжаются, радуют земледельцев. Кроме того, реализация их на рынках и оптовикам по достойным ценам (арбузы более 35 тенге, а томаты от 80 тенге за кг) дали хороший доход и возможность дополнительно привлекать рабочих, вести расчеты с ними, приобретать овощную сетку и производить уборку культур без заемных средств. Особенno порадовал земледельцев урожай лука, Боско – 95,4 и Братко –

100,6 тонн с 1 га. Продукция радует глаз своим качеством и высокой товарностью, выровненностью по размеру, практическим отсутствием нестандартного лука. Луковицы получились округлые, очень плотные, ярко-коричневого цвета с бронзовым отливом.

ТОО «Сингента Казахстан» выражает благодарность Брильковой Алле Анатольевне и ее фирме «6 Соток» за предоставленную возможность провести производственные испытания гибридов и средств защиты растений, а также показать широкому кругу овощеводов возможности и перспективы данных продуктов.

Боско F1

Самый высокий потенциал урожая

- Вегетационный период 120–125 дней
- Урожайность более 100 т/га
- Очень плотные луковицы округлой формы
- Прочные кроющие чешуи ярко-коричневого цвета с бронзовым блеском
- Подходит для механизированной уборки

Братко F1

Лидер по качеству в своем сегменте

- Вегетационный период 115–120 дней
- Урожайность 85–95 т/га
- Круглая форма луковицы
- Великолепное качество кроющей чешуи
- Подходит для механизированной уборки

ОВОЩИ: ВЫЗОВЫ И РЕШЕНИЯ

Ожидается, что к 2050 году на нашей планете будет проживать более 9 миллиардов человек, что окажет значительное влияние на продовольственную безопасность.

Кроме того, с развитием уровня жизни в развивающихся странах, будут востребованы более качественные продукты питания, что в свою очередь потребует увеличения как объемов, так и потребительских свойств продукции сельскохозяйственного производства. Однако человечество располагает ограниченным количеством новых земель сельскохозяйственного назначения, а некоторые из существующих земель утрачены из-за урбанизации. Люди покидают сельскую местность, вследствие чего сокращаются сельскохозяйственные трудовые ресурсы. Впервые в истории в городах в настоящий момент проживает больше людей, чем в селах.

Основная цель, о которой все должны помнить – необходимо повысить продовольственную безопасность в мире с постоянно растущим населением безвредным для окружающей среды путем – значительно увеличив эффективность сельского хозяйства. Растения являются не только источником практических всех наших продуктов питания, но и важной составной частью в производстве одежды и энергии, а также общего благосостояния общества. Компания «Сингента» ведет научные разработки, которые открывают новые возможности для роста качества, устойчивости и урожайности растений.

Одним из важнейших направлений, которому уделяется особое внимание, являются семена овощных культур.

Компания «Сингента» занимает первое место среди разработчиков и производителей средств защиты растений, и входит в тройку мировых лидеров - на рынке семян, интегрируя весь семеноводческий цикл: **селекцию, производство, подготовку и продажу семян**.

Подразделение овощных семян включает в себя четыре крупных торговых бренда: **S&G, Rogers, Daehnfeldt и Zeraim Gedera**, каждый из которых имеет многолетнюю историю и высокую компетенцию в разработках гибридов широкого спектра овощных культур для всех климатических зон. Селекцией и производством семян занимаются более 4 тысяч человек - селекционеры, ученые, среди которых люди с огромным опытом и мировым именем.

В Казахстане компания «Сингента» уже более 10 лет помогает овощеводам развивать сельскохозяйственный бизнес, предлагая высококлассные препараты и комплексные программы защиты. Дополняя этот портфель, компания «Сингента» начинает новое направление бизнеса в Казахстане – семена овощных культур.

Понимая, как важно полностью раскрыть и показать потенциал наших гибридов, мы провели масштабные производственные испытания в течение двух последних лет в разных регионах Казахстана, дополнительно мы рекомендуем нашу полную и высокоэффективную систему защиты, а также организовали службу технических консультантов для оказания помощи крестьянским хозяйствам и сельхозпредприятиям.

В 2014 году компания «Сингента» планирует вывести на наш рынок первую линейку гибридов овощных культур, обладающих высокими потребительскими качествами.

АРБУЗЫ ОТ СИНГЕНТЫ

Арбуз обыкновенный (лат. *Citrullus lanatus*) - однолетнее травянистое растение, вид рода Арбуз (*Citrullus*) семейства Тыквенные (Cucurbitaceae).

Плод - тыквина, шаровидной, овальной, уплощенной или цилиндрической формы; окраска коры от белой и желтой до темно-зеленой с рисунком в виде сетки, полос, пятен; мякоть розовая, красная, малиновая, реже - белая и желтая. Тыквина морфологически (по строению) схожа с ягодой.

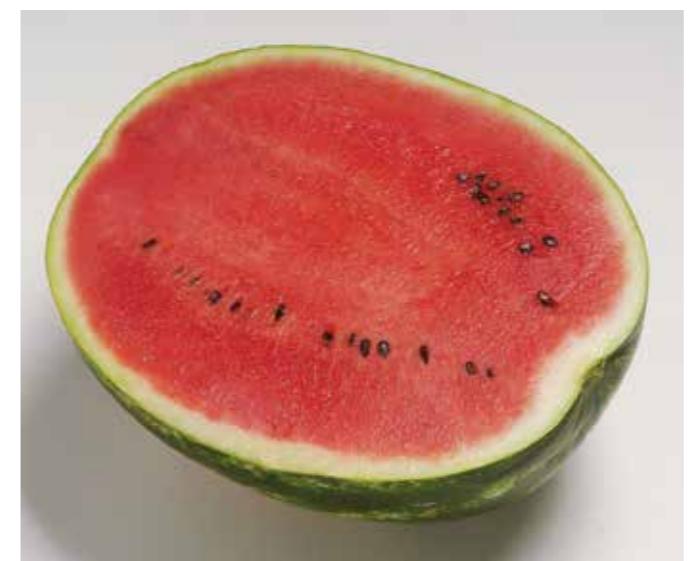
Родиной арбуза является Южная Африка, где он до сих пор встречается в диком виде. Уже в Древнем Египте люди знали и возделывали эту культуру. В Западную Европу арбузы были завезены в эпоху крестовых походов. Больше всего арбуз культивируется в Китае, далее с заметным отставанием следуют Турция, страны Америки, а также Россия и Узбекистан.

Мировой рекорд по массе арбузов составляет 122 килограмма. Такой массы достиг арбуз сорта Каролина-Кросс, выращенный в 2005 году на американской ферме «Hope Farm Store» семьей Брайт.

Фермер из Темрюкского района Краснодарского края Игорь Лихосенко в 2009 году вырастил арбуз массой 61,4 килограмма, что является самым большим арбузом, выращенным в Европе.

ТОПГАН FI

№ 1 по транспортабельности!

УСТОЙЧИВОСТЬ:

антракноз (Co: 1) и фузариозное увядание (Fon: 1)

ОПИСАНИЕ:

- период созревания: 62-64 дня от высадки рассады, 80-82 дня от посева
- цвет плодов темно-зеленый с широкими полосами плод овальной формы, вес – 10-12 кг
- красная хрустящая мякоть, очень плотная по структуре
- высокое содержание сахара, мелкие семена
- сильное растение: отличная завязываемость, повышенная устойчивость к солнечным ожогам
- высокий потенциал урожайности при соответствующем уровне технологии

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Отличные характеристики для транспортировки и продолжительной реализации. Высокий выход товарной продукции.

- плод овальной формы, вес – 8-10 (до 16) кг
- темно-красная хрустящая мякоть с высоким содержанием сахара
- мощная сила роста и «агрессивная» корневая система на ранних стадиях развития обеспечивают высокую урожайность, а крупные листья хорошо защищают плоды от перегрева.

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Отличная транспортабельность и привлекательный внешний вид. Предназначен как для выращивания под пленкой и укрывным материалом, так и для прямого посева в открытом грунте.

КАРИСТАН FI

Темно-зеленый цвет — со сбытом проблем нет!

УСТОЙЧИВОСТЬ:

антракноз (Co: 1) и фузариозное увядание (Fon: 1)

ОПИСАНИЕ:

- период созревания: 58-62 дня от высадки рассады

СОРЕНТО FI

Получи сразу два. Ранних сбора!

УСТОЙЧИВОСТЬ:

антракноз (Co: 1) и фузариозное увядание (Fon: 1)

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 62-64 дня от высадки рассады, 76 дней от посева
- вес плода 9-10 кг
- урожайность до 120 т/га
- растение мощное, с плетью средней длины
- мякоть красная, хрустящая, с высоким содержанием сахара

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Собранные плоды могут храниться длительное время в поле. Реализация в свежем виде на местном рынке.

ФАРАО FI

Для любителей крупных плодов!

УСТОЙЧИВОСТЬ:

фузариозное увядание (Fon: 1)

ОПИСАНИЕ:

- период созревания: 54-56 дней от высадки рассады
- в среднем по 2-3 плода на растении
- плод округлой формы, вес – 7-8 кг
- мякоть темно-красная, с высоким содержанием сахара
- растение умеренной силы роста со средними размерами плетей.

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Обеспечивает высокий урожай ранней продукции. Предназначен как для выращивания под пленкой и укрывным материалом, так и в открытом грунте.

РОМАНЗА FI

Отличный урожай вкусных плодов!

УСТОЙЧИВОСТЬ:

антракноз (Co: 1) и фузариозное увядание (Fon: 1)

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 65-70 дней от высадки рассады, 87 дней от посева
- вес плода 15-18 кг (до 35 кг)
- урожайность 70-80 т/га (до 100 т/га)
- мякоть отличной структуры, без волокон, бриллиантово-красная с высоким содержанием сахара и прекрасными вкусовыми качествами
- обладает мощной силой роста и хорошей облиственностью, защищающей плоды от перегрева

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Обладает высокой потенциальной урожайностью - до 100 т/га за счет очень больших размеров плодов.
Очень высокая транспортабельность.

СЕПЕБРЕЙШН FI

Раннеспелость, выровненные плоды, ярко-красная мякоть!

УСТОЙЧИВОСТЬ:

антракноз (Co: 1) и фузариозное увядание (Fon: 1)

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 60-65 дней от высадки рассады, 83 дня от посева
- вес плода 12-15 (до 20) кг
- урожайность 70 т/га
- овально-продолговатый плод с ярко-красной мякотью и крупными семенами
- растение мощное, высокоурожайное, обладает высокой завязываемостью

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Обеспечивает высокий урожай ранней продукции. Предназначен как для выращивания под пленкой и укрывным материалом, так и в открытом грунте.

ЮКО, Махтааральский район, с.Кызылтан, КХ Береке.
УРОЖАЕМ – ДОВОЛЕН!

Ким Владимир, г.Талдыкорган, п.Карабулак.
ФАРАО - ВЕС СООТВЕТСТВУЕТ!

ЛУКИ ОТ СИНГЕНТИ

Лук репчатый (лат. Allium cepa) - многолетнее травянистое растение, вид рода Лук (Allium) семейства Луковые (Alliaceae), широко распространённая овощная культура. Луковица может достигать до 15 см в диаметре, плёнчатая. Наружные чешуи сухие, жёлтые, реже фиолетовые или белые; внутренние - мясистые, белые, зеленоватые или фиолетовые, расположены на укороченном стебле, называемом донцем. На донце в пазухах сочных чешуй находятся почки, дающие начало дочерним луковицам, образующим «гнездо» из нескольких луковиц.

В настоящее время лук репчатый является одной из важнейших овощных культур. Крупнейшим мировым экспортёром лука является Индия, а крупнейшим импортером - Россия.

Древние шумеры и египтяне называли репчатый лук растением богов и считали, что весь земной мир устроен по образцу многослойной луковицы. В луке содержится больше природного сахара, чем в яблоках и грушах.

Самый большой лук в мире весил более 7 кг и был выращен в Англии.

СОЛЮШЕН FI

Уникальное сочетание раннеспелости и лежкости!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 90-100 дней
- урожайность 55-65 т/га
- выровненная, округлая луковица с тонкой шейкой
- блестящая кроющая чешуя темно-коричневого цвета
- быстро формирует урожай

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Подходит для всех зон выращивания. В отличие от поздних гибридов требует проведения мероприятий по уходу и под-

ки: основное азотное питание должно быть проведено до середины вегетационного периода, в противном случае вегетационный период удлиняется. Подходит для механизированной уборки. Реализация в свежем виде, хранение до 4 месяцев.

БРАТКО FI

Лидер по качеству в своем сегменте!

кормке в более сжатые сроки. Реализация в свежем виде, хранение до 100 дней.

ХИЛТОН FI

Самый одетый среди ранних!

ОПИСАНИЕ:

- гибрид среднего дня
- вегетационный период 100-105 дней
- урожайность 65-75 т/га
- выровненные луковицы округлой формы с тонкой шейкой
- блестящая кроющая чешуя темно-коричневого цвета
- по сравнению с другими ранними луками имеет прочную кроющую чешую

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Подходит для всех зон выращивания. Сочетает высокий потенциал урожая и раннеспелость. Требователен к влажности. В отличие от поздних гибридов, требует проведения мероприятий по уходу и подкормке в более сжатые сро-

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 115-120 дней
- урожайность 85-95 т/га
- круглая форма луковицы
- великолепное качество ярко-бронзовой кроющей чешуи

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Мощная прямостоящая ботва с хорошим восковым налетом. Подходит для механизированной уборки. Реализация в свежем виде, длительное хранение до 6 месяцев.

БОСКО FI

Самый высокий потенциал урожая!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 120-125 дней
- урожайность более 100 т/га
- очень плотные луковицы округлой формы
- прочные кроющие чешуи ярко-коричневого цвета с бронзовым блеском

Дополнительная информация

Мощная, высокая, немного развалистая ботва, с интенсивным развитием. Подходит для механизированной уборки (при полном созревании). Реализация в свежем виде, длительное хранение до 7 месяцев.

ВИЗИОН FI

Лидер по урожайности и товарным качествам среди луков длинного дня!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 110-115 дней
- урожайность 85-95 т/га
- крупные выровненные луковицы округлой формы
- очень плотная кроющая чешуя бронзово-коричневого цвета

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Мощный листовой аппарат с высокой устойчивостью к заболеваниям в период вегетации. Дружное полегание ботвы в период созревания. Растение интенсивного типа развития, быстро формирует урожай. Сочетание раннеспелости, высококачественного урожая и бронзово-коричневого цвета луковиц. Самый высокий потенциал урожая среди среднеранних гибридов, превосходные товарные качества. Подходит для механизированной уборки. Длительное хранение до 8 месяцев.

СТАМФОРД FI

Высокая пластичность и хорошая урожайность!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 120-125 дней
- урожайность 65-70 т/га

- луковицы высокого качества, устойчивы к прорастанию
- светло-коричневая кроющая чешуя

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Пластичный гибрид – устойчив к стрессам и неблагоприятным условиям выращивания. Сочетание высокой силы роста, устойчивости к листовым заболеваниям и хорошего потенциала урожая. Подходит для механизированной уборки, длительное хранение до 7 месяцев.

ИП «ОРГАНИК», п.Кордай, Пан Станислав.
ВЫСОКИЙ УРОЖАЙ ПО ОТЛИЧНОЙ ЦЕНЕ!

КХ «Чимбай», п.Шенгельды, Чимбаев Марат.
КАЧЕСТВО ЛУКА – ВЫСШИЙ КЛАСС!

КАПУСТА ОТ СИНГЕНТЫ

Капуста белокочанная (лат. Brassica oleracea) - двулетнее растение, семейство Капустные (лат. Brassica).

В наши дни капуста составляет примерно четвертую часть годового овощного рациона человека.

Среди более чем 50 видов капусты, распространенных по всему миру, не существует ни одного американского: в Новом Свете капусту не знали до появления европейцев. Однако самая большая капуста в мире была выращена американцем Джоном Эвансом, ее вес составил более 34 кг.

КЕВИН F1

Особо эффективен при выращивании под пленкой!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 48-52 дней
- вес кочана 1,2-2 кг
- округлый кочан с привлекательной светло-зеленой окраской
- красивая плотная внутренняя структура
- отличные вкусовые качества и высокое содержание сахара
- гибрид ЦМС (отличается выровненностью кочанов)
- гибрид устойчив к фузариозу

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Рекомендуемая густота посадки 55-60 тыс. растений/га. Сохраняет в поле высокие товарные качества в течение всего периода уборки. Ранняя реализация в свежем виде.

РЕАКТОР F1

Идеальная выровненность кочанов!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 55-60 дней
- вес кочана 1,5-2,5 кг
- округлая форма кочана
- отличная плотная внутренняя структура
- пластичный в выращивании, формирует стабильный высокий урожай
- гибрид ЦМС (отличается выровненностью кочанов)

- гибрид устойчив к фузариозу, а также устойчив к растрескиванию

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Гибрид для открытого грунта, незагущенных посадок и для получения в сегменте ранних гибридов крупного красивого кочана. Ранняя реализация в свежем виде.

ГОРДИЧ F1

Отличный гибрид для перехода от ранних капуст к средним!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 65-70 дней
- вес кочана 2-3 кг
- кочан плотный, округлой формы, насыщенного зеленого цвета
- гибрид ЦМС (отличается выровненностью кочанов)

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Оптимальная густота посадки 40-45 тыс. растений/га. Дополняет пробел в конвейере между ранними и средними гибридами. Выровненные и качественные кочаны отвечают требованиям рынка. Формирование кочана происходит

«изнутри», то есть уже на 50-55-й день возможно получить кочан массой 1-1,2 кг. При этом гибрид долго стоит в поле, не растрескиваясь. Реализация в свежем виде.

ГЛОРИЯ F1

Короткий период вегетации и хранение!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 75-80 дней
- вес кочана 3-3,5 кг
- выровненные кочаны с плотной внутренней структурой
- устойчив к фузариозу

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Густота посадки 35-40 тыс. растений/га. Не требует интенсивного питания. Возможен прямой посев в открытый грунт. Подходит для переработки. Уникальный по назначению гибрид с возможностью посева в два срока: ранний посев - на летнюю реализацию, поздний посев - на хранение. Сохраняет отличные товарные качества весь период уборки до поздней осени. Ранняя реализация в свежем виде и хранение до 4 месяцев.

АГРЕССОР F1

Гарантия урожая при любых условиях!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 115-120 дней
- вес кочана 3-5 кг
- очень пластичный гибрид с высокой силой роста
- подходит для прямого посева
- устойчив к повреждению трипсом
- устойчив к фузариозу

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Густота посадки 30-40 тыс. растений/га. Гибрид хорошо переносит недостаток азотного питания и неблагоприятные погодные условия. Стоит в поле, не растрескиваясь. Имеет высокие товарные и вкусовые качества, отвечает всем требованиям, предъявляемым к гибридам для засолки. Реализация в свежем виде, переработка и хранение до 5 месяцев.

ЮКО, Махтааральский район, с. Байдала, КХ Нургиса.
РЕАКТОР – ОТЛИЧНАЯ КАПУСТА!

КХ «Юльян», Акмолинская обл.
КЕВИН – ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ РЕЗУЛЬТАТ!

ТОМАТЫ ОТ СИНГЕНТЫ

Томат (лат. *Solanum lycopersicum*) - растение рода Паслен, семейства Пасленовые. Возделывается как овощная культура. Плоды томата известны под названием помидоры. Тип плода - ягода.

Различие между научным и бытовым представлением о плодах, ягодах, фруктах, овощах в случае томата приводит к путанице. Помидоры (плоды томата) с точки зрения ботаники - многогнездные паракарпные ягоды. В английском языке не существует разницы между терминами фрукт и плод. В 1893 году Верховный суд США единогласно признал, что при взимании таможенных сборов помидоры следует считать овощами (хотя суд и отметил, что с ботанической точки зрения томаты это фрукты). В 2001 году Евросоюз решил, что помидоры не овощи, а фрукты.

Самый большой помидор в мире был выращен Гордоном Грэем, жителем города Эдмонд (США, штат Оклахома) в 1986 году. Выращенный помидор-гигант весил 3,51 килограмма, что позволило внести его в Книгу рекордов Гиннеса.

А японцы были внесены в Книгу рекордов Гиннеса по совсем другому поводу, но тоже связанному с помидором: они вырастили томат-дерево на специальном каркасе, высота которого была равна трехэтажному дому.

БОБКАТ F1

Стабильность высоких урожаев!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 65 дней от высадки рассады
- высокоурожайный, отлично переносит жару
- растение мощное, здоровое, хорошо облиственное
- обладает высокой стрессоустойчивостью, неприхотлив к условиям выращивания, пластичный
- плоды красивые, плотные, округло-приплюснутой формы, ярко-красного цвета, без зеленого пятна
- средний вес плода 250-300 г, содержание сухих веществ - 6,2-6,6%

• плоды отлично хранятся, не подвержены растрескиванию, транспортабельны

УСТОЙЧИВОСТЬ

- вертициллез (V)
- стемфилиум, серая пятнистость листьев паслёновых (SS)
- фузариозное увядание томата (Fol 1,2)
- стемфилиум, серая пятнистость листьев томата (S)

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ: Для свежего потребления.

ВОЛЬВЕРИН F1

Жара качеству не помеха!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 63 дня от высадки рассады
- высокоурожайный гибрид, отлично переносящий жару
- растение мощное, здоровое, с отличным листовым покровом
- плоды округло-приплюснутой формы, плотные, ярко-красного цвета, без зеленого пятна
- сохраняется однородный размер в течение всего срока плодоношения
- средний вес плода 230-250 г, содержание сухих веществ - 6,0-6,4
- плоды хорошо хранятся, не подвержены растрескиванию, транспортабельны

УСТОЙЧИВОСТЬ

- вертициллез (V)
- стемфилиум, серая пятнистость листьев паслёновых (SS)
- фузариозное увядание томата (Fol 1,2)
- стемфилиум, серая пятнистость листьев томата (S)

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ: Для свежего потребления.

МАЧНТИН СПРИНГ F1

Ранний урожай – это важно!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 70 дней от высадки рассады
- растение средней силы роста
- плоды удлиненно-грушевидной формы (вытянутая сливка), плотные, с прекрасной внешней и внутренней окраской
- средний вес плода 110–130 г
- содержание сухого вещества 5,3–5,5%
- пригоден для механизированной уборки

УСТОЙЧИВОСТЬ

- вертициллез (V)
- стемфилиум, серая пятнистость листьев томата (Fol 1,2; Pst; V; M)

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Все виды переработки, отлично подходит для голоплодного консервирования и реализации в свежем виде.

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Отличительной чертой является дружное созревание, высокий процент товарности и однородности продукции. Обладает высокой стрессоустойчивостью, адаптирован к различным условиям выращивания. Куст способен формировать большое количество плодов.

АСТЕРИКС F1

Ваш выбор для производства томатной пасты!

ОПИСАНИЕ:

- вегетационный период 70 дней от высадки рассады, 100-105 дней после посева
- растение мощное, сильнооблиственное, хорошо укрывает плоды от ожогов
- плоды кубовидно-овальной формы, однородные по размеру, отличной окраски, без зеленого пятна, не перезревают
- средний вес плода 60-70 г
- содержание сухого вещества 6,3-6,5%
- предназначен для механизированной уборки

УСТОЙЧИВОСТЬ: Fol 1,2; Pst; V; (M)

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Цельноплодное консервирование, переработка на томато-продукты и реализация в свежем виде

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Здоровое темно-зеленое растение с хорошей проветриваемостью, хорошо реагирует на высокий агрофон. Обладает высокой завязываемостью, дружным созреванием и очень высоким качеством плодов. Плоды имеют привлекательный ярко-красный цвет, кожица плодов отлично переносит консервирование (не трескается). Плоды хорошо транспортируются на дальние расстояния без потери качества. Рекомендован для всех зон выращивания промышленных томатов. Высокая урожайность более - 100 т/га.

ИНДЕТЕРМИНANTНЫЙ ГИБРИД ТОМАТА ДЛЯ ПЛЕНОЧНЫХ ТЕПЛИЦ

ЦАРИН FI

Размер имеет значение!

СЕГМЕНТ:

Поздний короткий весенне-летний оборот и летне-осенний с возможностью поздних сборов.

УСТОЙЧИВОСТЬ

HR: ToMV 0-2 / TMV 0 / Fol 1-2 / Ff 2-4 / For

РАСТЕНИЕ

- подходит для выращивания в весенне-летнем и летне-осенних оборотах
- компактное, с мощной корневой системой
- требует формировки кистей на 4 плода
- отличная сила роста
- вегетационный период - 80-85 дней от высадки рассады

ПЛОДЫ

- вес 230-250 г
- очень вкусные, блестящие, ярко-красные
- округлые, слегка приплюснутые, среднеребристые
- плотные, транспортабельные

ЮКО Махтааральский район, с. М. Ауезов, КХ Фарзу-Ата. ВСХОЖЕСТЬ – СТО ПРОЦЕНТОВ!

ОГУРЦЫ ОТ СИНГЕНТЫ

Огурец обыкновенный или посевной (лат. *Cucumis sativus*) - однолетнее травянистое растение семейства Тыквенные (*Cucurbitaceae*), вид рода Огурец (*Cucumis*).

Плод - многосемянный, сочный, изумрудно-зеленый, пузырчатый. Строение плода характерно для семейства тыквенных и в ботанической литературе определяется как тыквина. Он может иметь различную форму и размер в зависимости от сорта. В кулинарном отношении огурцы традиционно относят к овощным культурам.

По данным различных статистических агентств, в среднем в Европе и США один человек съедает в год до четырех килограмм огурцов.

Сам огурец состоит на 96-97% из воды, поэтому его нельзя назвать калорийным продуктом, но в нем содержится большое количество минеральных солей калия, железа, фосфора, кальция, йода - которые жизненно необходимы нашему организму. Доля полезных микроэлементов в огур-

цах не уступает помидорам, луку, моркови, цитрусовым. Интересно, что огурцы - самая древняя овощная культура.

ПАСАЛИМО FI

Сверххранящий урожай высокого качества!

ОПИСАНИЕ:

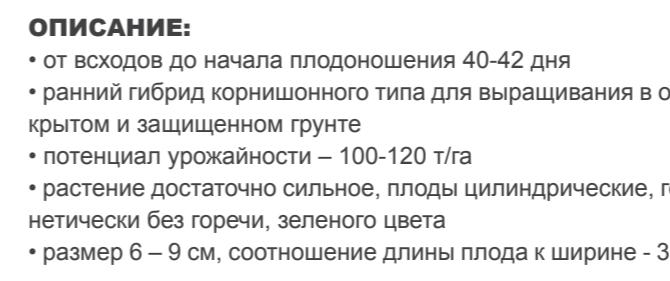
- от всходов до начала плодоношения 39-41 день
- для выращивания в открытом грунте, пленочных теплицах и под временными пленочными укрытиями
- потенциал урожайности - 100-120 т/га
- плоды насыщенно-зеленой окраски, генетически без горечи, белошипые, среднебугорчатые, цилиндрической формы, не перерастают
- в одном узле формируется 3-6 плодов длиной 6-9 см
- соотношение длины плода к ширине - 3:1
- устойчивость к оливковой пятнистости огурца (Ccu), вирусу огуречной мозаики (CMV), мучнистой росе (Px)

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Высокий выход товарной продукции - 96%. Отличные вкусовые качества свежих и консервированных плодов. Хорошо переносит транспортировку. Для реализации в свежем виде и переработки.

ПАСАМОНТЕ FI

Высокий ранний урожай с большим выходом товарной продукции!

ОПИСАНИЕ:

- от всходов до начала плодоношения 40-42 дня
- ранний гибрид корнишонного типа для выращивания в открытом и защищенном грунте
- потенциал урожайности - 100-120 т/га
- растение достаточно сильное, плоды цилиндрические, генетически без горечи, зеленого цвета
- размер 6 – 9 см, соотношение длины плода к ширине - 3:1

• устойчивость к оливковой пятнистости огурца (Ccu), вирусу огуречной мозаики (CMV), мучнистой росе (Px)

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Благодаря высокому уровню партенокарпии отмечена улучшенная завязь плодов. Плоды замедляют свой рост, достигая размера уборочной спелости. Для реализации в свежем виде и переработки.

ЭКОЛЬ FI

Лучший выбор для консервирования!

ОПИСАНИЕ:

- от всходов до начала плодоношения 42-45 дней
- пригоден для сбора мелких плодов 4-6 см (пикулей), компактное растение с букетным типом цветения
- для выращивания под пленкой и в открытом грунте
- потенциал урожайности - 100-120 т/га
- интенсивная завязываемость, отлично подходит для консервации

- плоды ярко-зеленой окраски, генетически без горечи, бепошипые, среднебугорчатые, цилиндрической формы
- соотношение длины плода к ширине - 3,2:1
- устойчивость к оливковой пятнистости огурца (Ccu), вирусу огуречной мозаики (CMV), мучнистой росе (Px)

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Гибрид отличает высокая товарность плодов. Показывает лучшие результаты для консервирования. Плотная внутренняя структура после маринования. Для реализации в свежем виде и переработки.

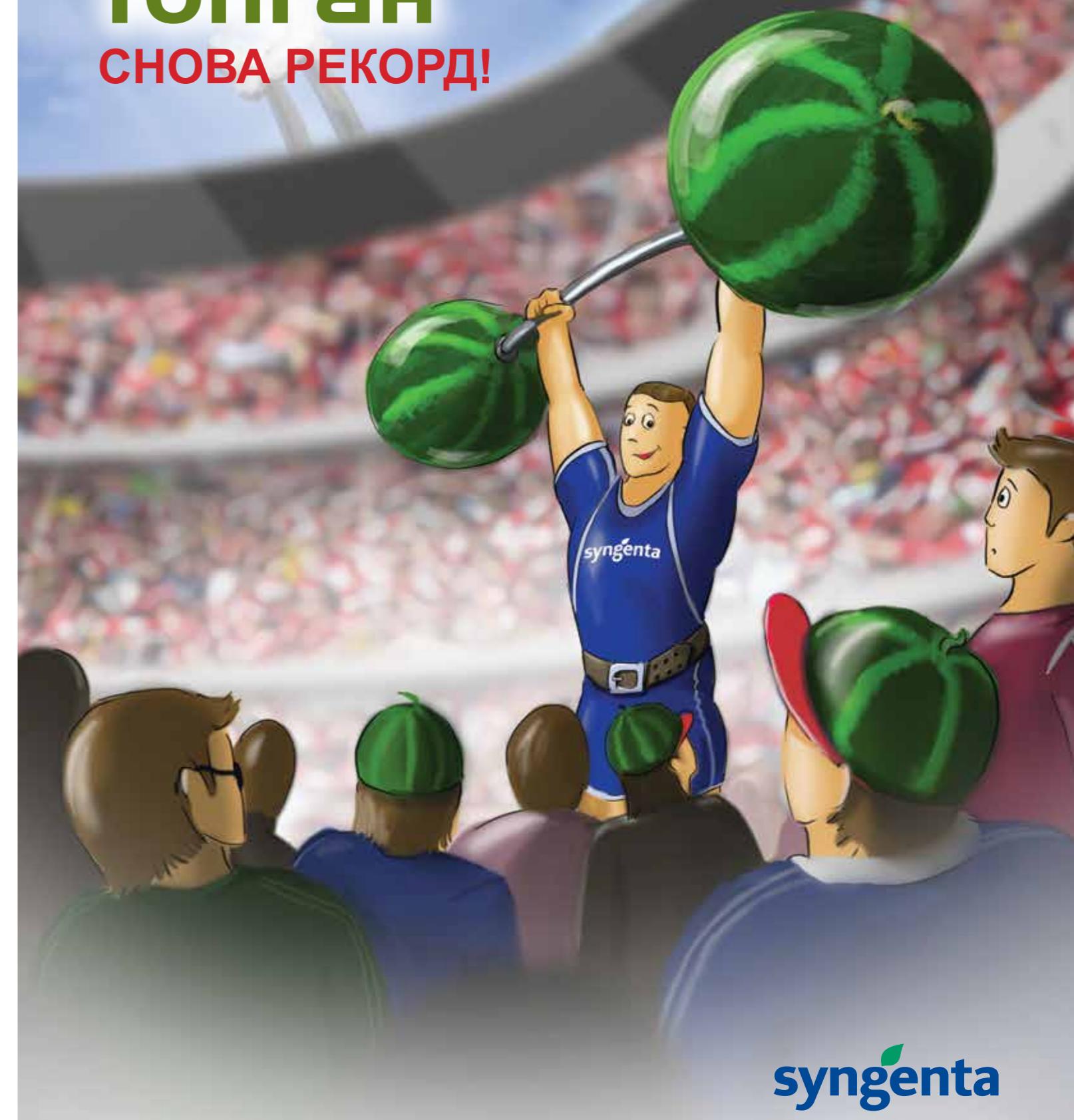
Компания «Сингента» создает гибриды, дающие высокий урожай качественной продукции. Мы хотим, чтобы Вам было проще выращивать овощи, и чтобы Ваш бизнес приносил свои плоды.

Казахстанские производители должны получать не только высокие урожаи, но и хорошую прибыль за свой нелегкий труд. А за высококачественный продукт всегда будет достойная цена. Мы надеемся, что наш опыт, знания, техническая и информационная поддержка, высококлассные семена и средства защиты растений помогут Вам в достижении планируемых урожаев и развитии отечественного сельского хозяйства!

Высокотехнологичный гибрид арбуза от компании «Syngenta»

ТопГан СНОВА РЕКОРД!

СИНГЕНТА ҚАРБЫЗДАРЫ

Бақша дақылдарының кез келген түрі өзге ағзалар үшін азық ретінде пайдаланылады, себебі жаңа піскен күйінде де, өндөлгөн күйінде де пайдаланған кезде олардың құрамындағы химиялық элементтер мен витаминдер ағзага тез сінеді әрі олардың емдік қасиеттері болады.

Қазіргі таңда, Қазақстан Республикасының Оңтүстік Қазақстан облысы – ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру жөнінен республикадағы ең ірі өнірлердің бірі болып табылады. Мұнда шаруашылықтардың табысының негізгі көзі болып табылатын мақта егістігі шоғырланғандығы белгілі. Дегенмен де, соңғы жылдары өсімдік шаруашылығын әртаратандыруға байланысты бақша дақылдарының егіс көлемі өсіп, ол былтырығы жылы республикамыз бойынша 67,7 мың гектар болса, оның 38 мың гектары Оңтүстік Қазақстан облысында болған. Яғни, жалпы бақша

дақылдары егістік көлемінің 55 пайызынан жоғары бөлігін Оңтүстік Қазақстан облысы құраған.

Біздін жағдайда бақша дақылдарының үлес салмағының артуының және бір негізгі себебі, ол Қазақстан, Ресей және Беларус мемлекеттерінің арасында Кедендей одақтың құрылуына байланысты, өзімізде өсірілген бақша дақылдарын Ресей және Беларус мемлекеттеріне кедендей төлемесіз тікелей шығаруға мүмкіндік туындаудың. Бірақ, өнімдерін нарық талабына сай, жоғарғы сапада өндіріп шығаруда шаруа дихандар бірқатар кедергілерге кез келді. Жергілікті жерге бейімделген, аудандастырылған, сұранысқа ие қарбыз сорттары және оның сапалы тұқымдары болмады. Тұқымдарды шаруа дихандар Өзбекстаннан қымбатқа сатып алғып келеді, оның көбісі ойдағыдай өнім бермейді. Қаншама тұқымға жұмсалған

қаржы көрші мемлекетте қалып келеді. Елімізде жергілікті жердің топырағы мен ауа райына бейімделген қарбыз сорттарының тапшылығы туындалап отыр. Осының салдарынан шаруалар табылған тұқымды егіп, өнімдерін өткізе алмай, тіпті жұмсалған шығынын қайтара алмай жүргендері де бар.

Осы орайда аталған мәселелердің біршама шешімін табу мақсатында «Сингента» компаниясы шаруаларға қарбыз дақылдарының бірнеше гибридтерді шығарып, тәжірибе жұмыстарын жүргізіп келеді.

Құрметті ауыл шаруашылық дақылдарын өсіруші шаруа дихандар назарына «Сингента» компаниясының гибриитті қарбыз тұқымдарына біраз сипаттама беріп өтсем. Құрметті дихандар менің аты жөнім Сахибов Нұрмұрат тұрғылықты жерім Оңтүстік Қазақстан облысы Мақтаарап ауданы Жолдасбек Ералиев ауыл әкімшілігі Мұхтар Әуезов ауылы. Шаруашылықтың атауы Фарзу-Ата шаруа қожалығы. «Сингента» компаниясы ішкі тәжірибе жүргізу мақсатында қарбыздың гибридтерінен Барака F1, Каристан F1, Астрахан F1, Бостана F1, Арашан F1, ВДЛ 5027 F1 қарбыз тұқымдарына тәжірибе жүргізу мақсатында қарбыз дақылдарының гибридті тұқымдарын берді. Тәжірибе танабы 0,5 гектар.

Қарбыз гибридтері маусым айының 14 ші жүлдізы күні егілді. Қарбыз өскіндері 5-6 күнде жер бетіне көрінді. Тұқымның өнгіштігі 95-97% көрсеткішті көрсетті.

Қарбыз гибридтерінің артықшылықтары:

- Қарбыз гибридтерінің вегетациялық кезеңі өте аз, яғни пісіп жетілу күні 58-68 күн.
- Тауарлық белгілері өте жақсы.
- Тасымалдауға бейім сыртқы қабықтары қалың.
- Барлық топырақ түріне бейімделген.
- Қуаңшылыққа, құрғақшылыққа және ыстыққа тәзімді.
- Қарбыз гибридтерінің орташа салмағы 10-12кг.

1 кесте қарбыз гибридтерінің морфологиялық көсеткіштері

№	Дақылдың атауы	Қарбыз пішіні	Сыртқы қалындығы	Дәмі	Орташа салмағы, кг	Вегетациялық кезеңі
1	Барака	Домалақ	Қалың	Дәмді	9-10	58-60 күн
2	Арашан	Сопақша	Қалың	Өте дәмді	10-12	60-65 күн
3	Бостана	Домалақ	Қалың емес	Дәмді	8-9	58-60 күн
4	Астрахан	Сопақша	Өте қалың	Өте дәмді	13-14	64-68 күн
5	Каристан	Сопақша	Орта қалың	Өте дәмді	11-13	62-65 күн
6	ВДЛ 5027	Домалақ	Орта қалың	Дәмді	11-12	60-65 күн

Қарбыз дақылдың биологиясымен, өсіріп баптау технологиясы бойынша шаруа дихандар назарына біраз мәлімет беріп етуді жөн санап отырмын.

Қарбыздың биологиялық ерекшеліктері. Қарбыз асқабақ тұқымдастарына жатады. Жерге жайылып, еркін өсіп дамитын өсімдік. Сабақтары жіңішке 1-3-4 аралығында қосалқы жанама сабақтарын түзіп, ұзындығы 5 м-ге дейін жетеді. Әрине, жемістерін ең басты сабағында түзеді. Гүлдері бес күлтешелі, бір үйлі өсімдік, бір өсімдігінде аналық, атальқ гүлдері бірге орналасады. Атальқ гүлі бір күн өмір сүреді, аналық гүлі өсіп дамып, жеміс түзеді. Қарбыздың жемістері қызыл түсті болып келеді. Қарбыз жылдысүйіш өсімдік, өсіп дамуы үшін 25-35° С температура қажет.

Егістік танабын таңдау және топырағын дайындау. Қарбызды негізінен игерілген, демалып жатқан танаптарда өсірген өнімді жақсы алуға болады. Ауыспалы егістікте көп жылдық шөптесін өсімдіктерден, картоптан кейін еккен дұрыс. Қарбыз егілген танаптарға 4-5 жыл қөлемінде қайта егуге болмайды. Қарбыз егілетін танаптардың топырағының беткі қабатын барынша терең 35-40 см терендікте жыртуымыз керек. Көктемде 2-3 рет топырақты тырмалап, бірінші 12-18 см, екінші 6-8 см терендікте топырақты қосытуымыз қажет. Қарбыз минералды тыңайтқыштарға өте тәуелді, гектарынан 20-25 тонна өнім алу үшін таза азот (N) 70-90 кг, таза фосфор (P) 90-120 кг, таза калий (K) 60 кг беруіміз керек. Азотты тыңайтқыштарды қатарапалық қосытқыштардың көмегімен топыраққа енгіземіз. Тыңайтқыштарды үнемдеу мақсатында әр жекеленген қарбыздың түбіне 15-20 см қашықтықта қол күшімен тастап коректендіреміз.

Қарбыздың тұқымдарын дайындау және егіс егу. Қарбыз тұқымдарын 50-60° С температурадағы суға 2-3 сағат бойы арапастырып жібітіп, қайтадан желдетіп кептіреміз. Үлғалды салқын ауа райы жағдайларында қарбыз мамыр айының бірінші-екінші он күндігінде егіледі. Көктемнің күрғак әрі жылы мезгілдерінде, сәүір айының үшінші он күндігінде және мамыр айының бірінші он күндігінде егіледі. Оңтүстік Қазақстанның оңтүстік аудандарында сәүір айының бірінші, екінші онкүндіктерінде егіледі. Егіс алдында егіс танабының топырағының температурасы 12-14° С-тан төмен болмауы керек. Механикалық құрамы ауыр топырақта 3-4 см, механикалық құрамы женіл топырақта 4-6 см терендікте егіледі. Топырағы құмды, жартылай құмды топырақты егістік танаптарында 8-10 см терендікке егіледі. Қарбыздың қоректік есу аймағы ерте пісіп жетілетін түрлеріне 1,4×0,7 м. Орташа пісіп жетілетін қарбыздың қоректік есу аймағы 1,4×1,4 м немесе 2,1×1,4 м болатындей етіп, әр үяға 2 тұқымнан егеді. Қарбыздың қатарапалық жұмыстары механизмдер күшімен атқарылуы үшін ерте пісіп жетілетін түрлерінің өсімдік аралығы 0,4 м, орташа және кеш пісіп жетілетін түрлерінің өсімдік аралығы 0,7 м етіп егіледі. Тұқымдары өте кіші түрлерінің нормасы 1 га-ға 4-5, кг. тұқымдары өте ірі түрлері 1 га-ға 5-6 кг егіледі.

Қарбыз егілген танаптарды күтіп-баптау. Қарбыздың 3-4 нағыз жапырақтары пайда болысымен-ақ, өсімдіктердің

түбін қосытып ылғал топырақпен үйеміз. Алғашқы қарбыз танабын суарғаннан кейін қатарапалықтағы арамшөптерден тазартып, қарбыз өсімдігінің түбін қол күшімен қосытамыз. Вегетациялық өсіп дамуы кезеңдерінде егістік танаптар арамшөптерден таза болуы керек. Қарбыз танабын суару кешкі, таңертенгі мезгілде өте тиімді болады. Қарбыз өсімдігі өсіп даму кезінде және гүлдеп жеміс түзу кезінде суды көп қажет етеді. Қарбызды 3-4 рет суару керек, топырағы жартылай құмды және құмды танаптарды 5-6 рет суарамыз. Ерте пісіп жетілетін қарбыздың түрлері кеш пісітін түрлеріне қарағанда суды аз талап етеді. Қарбыздың өнімділігі жоғары болуы үшін бал арасын пайдалануымыз керек. 10 га егіс танабына 1 бал ара семьясы болатындей етіп орналастыруымыз қажет. Қарбыздың ерте пісіп жетілетін түрлерінен 20-40 тонна, кеш пісіп жетілетін түрлерінен 40-50 тонна өнім алынады. Сөзімді қорытындылай келе жүргізілген тәжірибе жұмыстарының нәтижесін атап өтейін тұқымдардың ірлігі, тазалығы өте тамаша сонымен қоса қарбыз өскіндері 95-97 % көрсеткішті көрсетті. Тәжірибе танабына егілген қарбыз гибридтерінің пісіп жетілу күн ұзақтығы 58-68 күн аралығында болды. 0,5 гектарға егілген қарбыз гибридтерінен 15 тонна өнім алынды. Кедендейк одаққа мүше елдердің сонымен бірге, халқымыздың қазіргі танда бақша дақылдарына деген сұранысы жоғары. Атальған негізге байланысты қазіргі уақытта бақша дақылдарының егіс көлемі ұлғайып келеді. Ауыл шаруашылық дақылдарын пісіруші дихан шаруаларға «Сингента» компаниясымен бірге жұмыс жасап, гибридті қарбыз тұқымдарын егуді ұсынар едім себебі қарбыз гибридтерінің өнімдері сапасы жағынан сапалы, тауарлық белгілері өте жақсы, жоғары өнімді сонымен қатар вегетациялық кезеңдері 58-68 күн аралығында. Бұл дегеніміз егілген қарбызды ерте шығарып жақсы бағаға сату деген сез. «Сингента» компаниясы республика көлемінде тәжірибе жұмыстарын жүргізіп, өз кезегінде семинарларды өткізіп келеді. Осындағы иғі ішараларды үйімдістіріп, шаруаларға қолдау көрсеткен «Сингента Қазақстан» компаниясына айттар алғысым шексіз.

Фарзу-Ата шаруа қожалығы
басшысы Сахибов Нұрмұрат

ПОЛЕЗНОЕ О ВРЕДНОМ!

БАХЧЕВАЯ (ХЛОПКОВАЯ) ТЛЯ

Aphis gossypii Glov.

СИНОНИМЫ: *Aphis cucumeris* Fobes., *A.cookii* Essig.,
A.citri Essig., *A.cucurbitae* Buckt.

Класс Insecta; Отряд Homoptera; Семейство Aphididae;
Род Aphis

БИОЛОГИЧЕСКАЯ ГРУППА

Полифаг – вредитель сельскохозяйственных культур.

МОРФОЛОГИЯ И БИОЛОГИЯ ВРЕДИТЕЛЯ

Тли – мелкие сосущие насекомые с неполным превращением из отряда хоботных. Длина тела 1,2-2,1 мм. На конце брюшка они имеют вырост, называемый хвостиком, а на спинной стороне – два выроста (соковые трубочки), через которые выделяют клейкую жидкость. Ротовой аппарат тлей имеет вид тонкого хоботка. Ног три пары.

Взрослые насекомые бывают: **бескрылые живородящие самки** – девственницы и **крылатые живородящие самки**. Самцы отсутствуют.

ЛИЧИНКИ – ЖЕЛТОГО ИЛИ ЗЕЛЕНОГО ЦВЕТА.

Рис.1 Бескрылые живородящие самки и личинки

Рис.2 Бескрылые живородящие самки и личинки

А ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ ЧТО?

Тли являются переносчиками более 50 вирусов, которые вызывают вирусные заболевания на различных культурах

Рис.4 Партеногенетическое размножение

А ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ ЧТО?

Партеногенетическое размножение – это размножение без оплодотворения. Партеногенетически размножающаяся тля не откладывает яйца, а рождает живых детенышей. Но это не живорождение.

При настоящем живорождении (у млекопитающих, скорпионов) зародыш развивается за счет веществ, поступающих из организма матери. А у тлей наблюдается яйцеживорождение: партеногенетическая тля яиц не откладывает, а маленькая тля развивается из яйца за счет желтка, но только это развитие протекает в организме матери.

друзья тли

Муравьи.

Тлю называют муравынной «коровой». Тли привлекают муравьев сахаром, содержащимся в пади. Сначала муравьи, видимо, слизывали медянную росу с листьев, потом они научились подхватывать ее прямо с брюшка тли. Затем отношения муравьев и тлей стали более тесными: многие виды тлей, когда по близости есть муравьи, не сбрасывают прочь свои выделения, а терпеливо дожидаются «заготовителей» и передают им свою продукцию.

Рис.10 Симбиоз муравьев и тли

А ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ ЧТО?

Первые заметки о симбиозе муравьев и тли были сделаны в 1761 году Карлом Линнейем.

В 1861 немецкий натуралист Хубер подробно исследовал и описал этот интересный вид симбиоза.

Тли, которые давно живут в симбиозе с муравьями, вообще разучились брызгать «медом». Муравей подходит и щекочет тлю усиками – «доит» ее, тогда она выделяет капельку сладкой жидкости.

Если случается, что расплодившейся тле становится тесно на старом месте, муравьи бережно переносят их на другие места. Муравьи-«скотоводы» не только «доят» тлю. Осенью муравьи уносят самок тлей на зимовку в муравейники, ухаживают за ними, весной выносят тлей на ее «пастбище».

С наступлением весны муравьи выносят тлей недолго: тля погуляет, подышит свежим воздухом, и муравьи уносят их обратно в муравейник. При наступлении благоприятных условий для развития и размножения тли, муравьи выносят их на молодые растения. Муравей несет тлю в челюстях, а тля послушно поджимает лапки, чтобы не зацепиться за ветки. Муравьи-пастухи постоянно несут вахту, охраняя свой «дойный гурт» от боязливых коровок, клещей и др. насекомых.

Мақтаны биттер, трипс, аққанаттар және өрмекші кенеден қорғайтын
инсектоакарицид

ПОЛО®

syngenta.

«ҚАРА ШІРІГЕ» ҚАРСЫ КҮРЕС ӘДІСТЕРІ

Соңғы жылдары, мақта зиянкестерінің тіптен көбейіп кеткендігі және онымен қресті жұрттың бәрі біле беремейтіндігін жақсы білеміз. Оған нақты дәлел ретінде кейінгі жылдары мақта егістігіндегі қауіпті сорғыш зиянкес «мақта битінің» жаппай көбейіп мақта талшығын залалдауын айтуымызға болады.

Мақташы дихан шаруалар осы зиянкестерді ажыраты білу үшін, яғни «мақта биті» туралы қысқаша сипаттама беріп, оларға қарсы күресу әдістері туралы ғылыми тұрғыдан тоқтала кетуді жөн көрдік. «Мақта биті» - ұзындығы 3,0-4,0 мм болатын ұсақ жәндік. Тұрқы – домалақ. Аяқтары құрылышы жіңішке тұмсықша түрінде болады. Арқа тұсындағы бездерінен тұтікшелері арқылы жабысқақ сұйық зат (экстракт) бөліп шығарды. Барлығы даму сатыларында мақта битінің түсі ашық-жасыл немесе сарғыштауболып келеді. Қанатты және қанатсыз түрлері бар. «Мақта биті» мақтаның жапырақтарының астына, ең ңәзік, үстінгі өскіндері мен жаңа жайылған жапырақтарына орнығып

алады да, оларды ұшкір тұмсығымен тесіп, қозаның нәрлі селін сорып қоректенеді. Осының салдарынан жапырақтар бүріспіп, түсі де өзгеріп бастайды, сабағы бұралып кетеді, арасы тым жақын бунақтар пайда болады, өсімдіктің дамуы тежеледі, шанақтары мен көсектері түседі. Залалданған мақтаның өнімі орта есеппен 15-20-ға, кейде тіпті 50 одан да көп мөлшерде төмендейді. Көп жылдық мәліметтерге қарағанда мақта биті мақтаның екінші нағыз жапырағы пайда болған, мезгілден бастап залалдайды. Шілде айының соңында, тамыз айының басында мақта егісіндегі зиянкестің саны әр түpte 100, кейбір жылдары 200 данаға жетеді, одан кейін біртіндеп азаяды. Ал күзде, ауа райы салқындағанда, қайта көбейеді. Құндіз мақта биті өсімдіктің төменгі бөлігіне түсіп жерге жақындейды, ал таңертең және кешке жоғары көтеріледі. Мақта биті өте тез өсіп, көбейеді. Қанатсыз ұрғашы бит күніне 5-10 дарнәсіл табады, 7-10 күн өткен соң бұл дернәсілдер үлкен мақта битінә айналады. Бір маусымда бір мақта биті 24-25 үрпак бере алады. Осы кезеңде одан тараған мақта битінің саны бірнеше миллиардқа дейін жетуі мүмкін. Осы зиянкестер қоза пая қалдығы мен жантак арамшебінде жұмыртқа фасында қыстап шығады.

Мақта биті жоғарыда айтылған тұтікшелер арқылы денесінен бөліп, шығаратын сұйықтық, қозаның жапырағына, ал көсектері ашылған соң мақта талшығына жайылады да онда жабысқақтық пайда болады. «Шира» - сөзі парсы тілінен аударғанда «жабысқақтық» деген мағына береді. Осы жабысқақ сұйықтықтың бетінде саңырауқұлақ (грибки) қоздырыштары пайда болып, оны қара шіріге айналдырып талшықты бұлдіреді. Талшықтың бүлену себебі: мақта битінен бөлініп шықкан тәтті сұйықтықтың бетінде дамыған саңырауқұлақ (грибковый) қоздырыштары, тәтті сұйықтықты тауықсаннан кейін талшықтың клетчат-

каларымен коректене бастайды, бұл талшықтың сапасын төмендедеді. Қара шіре түсінен мақта, таза мақтамен араласқан жағдайда престелгенде дейін таза мақтаны залалдай береді.

Агротехникалық, биологиялық және химиялық күрес іс-шаралары.

Мақта битінің санының азаюына ауа-райының қолайсыз жағдайлары өсер етеді. Аздаған жаңбыр мақта битінің дамуына қолайлы жағдай жасайды, бір айда түсінен ылғалдың мөлшері 20-40 мм болған жағдайда биттің жаппай көбеюіне қолайлы мүмкіндіктер туады, ал несірлі көпке созылған жаңбыр оларды жуып, құртады. Сонымен қатар ауа-райының қатты көтерілуі, күшті жел, мақта битінің көбеюіне кері өсер етеді.

Агротехникалық шаралар:

1. Ғылыми тұрғыдан негізделген ауыспалы егіс тізбектерін енгізу.
2. Егістік арасындағы пал мен арық-атыздарды жойып, сұармалы алқаптарды ірілendіру.
3. Қозапаяны егістік жерден тамырымен қосып шығарып өртеу, күзде жерді терең айдау, қыста сор шао.
4. Егістікті және егістіктің жанындағы жерлерді арамшөптерден таза ұстau. Бұл шаралар мақта битінің қыстап шығуына кері өсерін тигізеді және көктемгі қорегінен айырады.

Биологиялық шаралар:

Мақта битінің өсіп көбеюіне олардың көшілігін қырып жоютын пайдалы жыртқыш жәндіктер (энтомофактар) бөгет жасайды. Оларға қанқызы, алтынкөз, жарқырауық зерқоныздар, ызылдауық шыбындар жатады. Осы энтомофактарды мақта битіне қарсы нақтылы және тиімді пайдаланғанда, жекелеген жылдары зиянкестерді 90 пайызға дейін залалдауы мүмкін. Пайдалы жыртқыштар мен залалданған биттің денесі қараяды, ісінеді және жойылады.

Химиялық шаралар:

Мақта биті шамадан тыс көбейгенде химиялық күрес тәсілдері жүргізіледі. Сингента Қазақстан компаниясының Поло 500 к.с. (0,8 л/га) инсектоакарицидімен көрсетілген мөлшерде өндеу жүргізілген дұрыс болып табылады. Поло инсектоакарицидін биологиялық әдістермен қатар қолдануға болады. Яғни атап айттар болсақ мақта егістігіндегі пайдалы энтомофактарды препарат өлтірмейді.

Препарат жөнінде қысқаша ақпарат

Поло 500 к.с. – Мақтаны өсу кезеңінде кенеден, биттен және триптен қорғау үшін қоданылатын инсектоакарицид. Өсері өсімдіктермен қоректенетін кенелерге және құрт-құмырсқаларға қарсы қолданылатын жанама және асқазан арқылы өсер ететін трансламинарлық, фумиганттық және овицидтік әрекет бар жүйелі емес препарат. Зиянкестер препаратты шашқаннан кейін қоректенуді бірден тоқтатып, бір тәулік ішінде өледі. Препараттың қорғағыш өсері ауа райына байланысты 7 – ден 10 күнге дейін созылады.

Мақтаның шанақтау және көсектері жетіліп, алғашқы көсек ашылу кезеңінде Поло препаратынмен өндеу жүргізілу ұсынылады. Осы жерде бір ескере кететін жайт, препараттардың мақтаның жапырағына толық қамтуын қадағалау керек.

Осы көрсетілген шараларды толығымен қолданған кезде, мақташы дикандарымыз, мақтадан мол және сапалы өнім алады деген үміттеміз.

Қазақ мақта шаруашылығы ғылыми-зерттеу институтының ғылыми хатшысы, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты: А. Қостақов

Сингента Қазақстан компаниясының техникалық кеңесшісі Н. Әбдіғапбаров

ПОЛЕЗНОЕ о ПОЛЕ!

МАҚТА ҚОЗАСЫН БАПТАУ ЖҮЙЕСІ

Мақта – республикамыздың оңтүстігіндегі майызды және негізгі дақыл. Мақта шитінен алынатын материялдар мен өнімдердің саны мен маңыздылығы жағынан мақта техникалық дақылдардың арасында алдыңғы орынды алады. 2005 жылдан бастап мақта талшықтарын өндіру мен өңдеуде белсенді түрде кластерлік жолмен пайдалану мақсаты қойылды. 2005 жылдың 31 қаңтарында агроенеркесіп кешенінің мәселелері бойынша өткен кеңесте президенттіміз Н.Ә. Назарбаев «Еліміздің оңтүстігіндегі мақта шаруашылығының жоғары потенциалының бар екендігін ескере отырып, тоқыма өнеркәсібін дамыту өзекті мәселе болып табылады» деп атап өтті.

Соңғы жылдары оңтүстік өнірде мақта қозасының егіс көлемі күрт азайып кетті. Атап айттар болсақ 2005-2007 жылдары мақтаның егіс көлемі 220-200 мың гектарды құраған болатын, ал соңғы жылдыры яғни 2012 жылы 145,9 мың гектар болса, биыл 140,5 мың гектарды құрап отыр. Егіс көлемінің азаюы мақта талшықының бағасының төмендігі, сонымен қатар көкөніс, бақша дақылдарына деген сұраныстың артуында.

Оңтайландырылған технологияда – ауыспалы егістің жоқтығы ғана емес, ауыспалы дақыл, тыңайтқыштарды жеткіліксіз енгізу, суармалы судың тапшылығы, агротесілдерді жүргізуде мерзімі мен сапасын бұзу, сонымен қатар өсімдік қорғау бойынша шитті мақта өнімділігін айтартықтай 18-23 ц/га деңгейінде ұстап тұру мақта талшықының сапасын арттыруды. Алайда кейбір ірі шаруашылықтар мен фермерлер 25-35 ц/га өнім алады. Мақта өнімділігін арттырудың негізі – оны өсіруде агротехнологияны сақтау қажеттілігінде. Бұл технологияның маңызды бөлшегі егістік дақылдарын көптеген зиянкестерден қорғау болып табылады. Бұлардың қатарына өрмекші кене, бақша, мақта биттері, темекі трипсі, мақта көбелегі, қара күйе, күздік көбелектері мақтаның аса қауіпті зиянкестеріне жатады. Егістікті олардан тиімді қорғаған жағдайда 20-дан 50 пайызға дейін және одан жоғары өнімді сақтап қалуға болады.

Мақта қозасын күтіп-баптау

Жерді айдау. Мақтадан мол және тұрақты өнім алуудың негізгі шарттарының бірі – жерді өңдеудің дұрыс жүйесін қолданудан басталады. Күзде айдалған жердің өнімі көктемде айдалған жермен салыстырғанда 10-12 пайыз немесе одан да артық өнім береді.

Сүдігер 35-40 см терендікте екі ярусты ПЯ-3-35 маркалы соқамен қараша-желтоқсан айларында шынжыр табанды трактормен жыртылуы керек. Ол қозаның түрлі аурулары мен зиянкес жәндіктеріне қарсы құресуде және арамшөптерді жоюға себеп болады.

Микроорганизмдердің өсерімен сүдігердегі топырақта табиғи құрлыым процестері жүреді. Мұның барлығы сүдігердің пайдалы да тиімді екенін көрсетеді. Қара күзде айдалған жерде ылғал мол жиналады және жақсы сақталады, қозапаяның қалдықтары мен басқа да органикалық заттар қара шіріндіге айналып, өсімдіктің қорегін молайтады.

Жерді тегістеу. Негізгі жұмыстардың ең бір маңызды болігі болып табылады. Eric танабының дұрыс тегістелуі қозаның вегетациялық өсіп жетілуі барысындағы суару кезеңінде ондағы ылғалдың біркелкі берілуіне және егіс кезінде шиттің бірінғай тереңдікте түсінен оңды өсер береді.

Сор шаю. Оңтүстік мақта егетін аудандарда топырақтағы ылғалдың буға айналуға және өсімдіктің транспирацияға жұмысайтын су көлемі, оның атмосфералық жауын-шашын күйінде келіп түсінен бес алты есе артық болады. Сондықтан сор шою арқылы топырақтағы ылғалдылықты көрекti мөлшерді ұстап қалудың маңызы зор.

Сор шаю жұмыстары дер кезінде жүргізілу керек.

Әр гектарға жұмсалатын су мөлшерінің 2-3 мың текше метр аралығында болғаны дұрыс.

Негізинен алғанда сор шаю жұмыстарының сапалы болуы жер асты суларының деңгейі негұрлым төмен болуына байланысты. Палдар 0,25-тен 0,5 гектарға дейінгі көлемде КЗУ-03 агрегатымен ДТ-75 тракторымен алынып дайындалады. Сор шаю кезінде су арнаған алынған арықтармен келеді. Палдар суға әбден толуы қажет. Су бір палдан екінші палға ауыстырылмайды. Топырақтың сорын шаю кезінде жердің жоғарғы қабатына жиналған тұздар еріп, мақтаның өсіпөнүіне зияны келмейтін төменгі қабатына түсіп кетеді.

Көктемгі тырмалау. Ерте көктемде тырма салу ылғалдың жақсы сақталуына оңды өсерін тигізеді. Топырақтағы ұсақ құыстарды жойып, ылғалдың буға айналуын кемітеді, зиянды тұздардың жинақталуына тосқауыл қояды, топырақтың үстіңгі қабатын тегістеп, оның жақсы қызыуна жағдай жасайды, өніп келе жатқан арамшөптерді елтіреді. Бұл шаралар наурыз айында, сөүірдің бірінші онкүндігінде атқарылады. Тырмалау жұмыстарын мүмкіндігі барынша қысқа 2-3 кунде аяқтау қажет. Тырмалауға зиг-заг маркалы тырмалары қолданылады.

Чизельдеу. Өдetteгідей біріншін ұзынынан, екіншін көлденең егіске қарай салады. Терендігі 14-16 см аралығында блоганы жөн. Бұл шараларды сөүір айында топырақ піскен соң іске асыру керек. Чизельден соң міндепті түрде тырма салып, 1-2 күн аралығында егістің басталғаны дұрыс. Ауа райына байланысты сөүірдің мүмкін бірінші немесе екінші онкүндіктерінде іске асырылады.

Тұқымдық шитті дәрілеу – тұқымдық шитті егер алдында жүргізіледі. Мақта өкініне зиян келтіруші, зиянкестермен қоза ауруларына қарсы тұқым дәріліштер мен өңдеу жүргізіледі. Топырақ асты зиянкестерінен қорғау мен қоса өскінің тез өніп шығуына оңды өсерін тігізетін Круйзер 350, к.с. препаратын 5,0 л/тн мөлшерінде қолдану ұсынылады. Круйзер 350, к.с. тұқым дәрілегіші мақта қозасының шитті тұқымды жер астындағы зиянкестерден қорғап, (сым құрт, жұлдыз құрт, темекі трипсі) мақта өскінің қорғау мерзімі 15-20 күн сонымен қоса өскінің тез өнім шығуына ерекше жақсы өсер береді (Сурет 1).

Мақта шаруашылығында мақтаның неғұрлым көп тараған әрі қауіпті аурулары гоммоз және тамыр шірігі болып табылады. Мақта қозасының ауруларына қарсы Максим XL, с.к. препаратын 1,5 л/тн мөлшерінде дақылды егістен алдын тұқымды дәрілеу арқылы қолданылды. Сондай ақ, қолданылған препарат мақтаның гоммоз және тамыр шірігі

Сурет 1. Тұқымдық шитті дәрілеу

ауруларына ұшырау пайызын төмендетіп, дақылдың өсу кезеңінде аурулар мен залалдануының алдын алады (Сурет 2,3,4,5).

Арамшөптер мен курес. Арамшөптерге қарсы курес дер кезінде жүргізімей, тиісті шаралар қолданылмаса ол шаруашылық экономикалық орасан зор зиян келтіреді. Арамшөптің шитті мақтаның өніміне келтіретін зияны 25-30 пайыза жетіп, кейде одан да асады. Фалымдардың атап көрсеткеніндей, мақта егістігінде арамшөптерді үш рет шабу (отау) арқылы қолмен жою ете көп шығынды талап етеді сонымен қатар тамыр сабакты арамшөптердің тамырлары қалып қойып, қайта өніп кетеді. Мақта қозасының түп санының біршама азаюына да әкеліп соғады. Топырақ арқылы өсер ететін талғамалы өсерлі гербицидтер Гезагард 500, с.к. 2,0 л/га + Даул Голд 960, к.э. 1,0 л/га мөлшерінде қолданған жағдайда мақта қозасының егістігінде бір жылдық астық тұқымдастар және қосжарнақты арамшөптерден: шырмауық таран, дала қышасы, итқонақ түрлери, ақ алабота, қара сұлы, қара алқа, тауық тарысы, жабайы шомыр, қызылша гүлтәжі, тауық тарысы, құмай және т.б. арамшөптерден қорғайды (Сурет 6-7).

Сурет 2-3. Тамыр шірігімен зақымданған қоза

Сурет 4-5. Гоммоз ауруымен зақымданған қоза

Талғамалы әсерлі гербицидтер Фюзилад форте 150, к.э. 0,75-1,5 л/га, Зеллек Супер к.э. 0,5-1,5 л/га препараттарын көрсетілген мөлшерлерде шашу, қоза егістігіндегі біржылдық және көпжылдық астық тұқымдас арамшөптерді жоюда қолданылады. Ең жоғары тиімділікке, бір жылдық арамшөптердің 2-4 жапырағы пайда болғанда және көпжылдық арамшөптердің биіктігі 10-15 см жеткен кезеңінде өңдеу жүргізілгені дұрыс. Сонымен қатар, гербицидтерді мақта өскіні шыққаннан бастап шанақтану кезеңдерінің арасында кеңінен қолдануға болатындығын атап өтейін. Гербицидтер бүркілгеннен 1-2 тәуліктен кейін-ақ, әсіресе астық тұқымдас арамшөптердің дамуын тоқтатады, дегенмен де арамшөптердің түсінің өзгеру белгілері бір жетіден кейін байқалды да, 2 жетіден кейін арамшөптер жойылады. Аталған гербицидтер жатаған бидайық, тауықтарысы, итқонақ, қара сұлы, құмай, қамыс және салалы қара шоғыр арамшөптеріне тиімді әсер етеді (**Сурет 8-9**).

Шит себу. Мақта жылу сүйгіш өсімдіктердің тобына жатыны мәлім. Тұқым егілген соң топырақтың температурасы 10-12 градустан төмен болмаған жағдайда ғана тұқым өніп шығатын болады. Тұқымдық шит 4-5 см терендікке түсіу керек. Соңдай-ақ шittің бір түзу қатар бойымен біркелкі жиілікте түсінің де зор маңызы бар. Жүйектердің қатарараптың 90 см деп есептелгенде бір метр ұзындықта 12-14 тен тұп сан болғаны дұрыс.

Қалыңдау егілген жағдайда міндettі түрде жегене жасау керек. Өскіндердің біркелкі өсіп шығуна және салалы болуына қол жеткізу ісінде тұқым себудің қолайлы мерзімін дәл тандай білу де агротехниканың маңызды талаптарының бірі болып табылады. Біздің онтүстік аудандарда шит себуді сәүірдің іздің онтүстік аудандарда шит себуді сәүірдің 10-15-інен бастап кірісе беруге болады (**Сурет 10-11**).

Сурет 6-7. Гербициттердің қолдану

Сурет 8-9. Фюзилад форте препаратының әсері

Сурет 10-11. Тұқымдық шитті себу

Сурет 12-13. Биотыңайтыш изабионның қозаның өсуіне әсері

Культивация. Қозаның қатарараптың баптаудың аса маңызды тәсілі болып табылады. Бұған неғұрлым ерте кірісен жөн. Мұның өзі әсіресе қозаның тамыры шіри бастайтын ауруды болдырмау үшін өте қажет. Өйткені топырақ қопсытылып үстінгі қабаты дегди бастайды да, қоза тамырының мол ылғалдық салдарынан шіруге бет алуы тоқтатылады, арам шөптерді жояды. Қозаның өсіп жетіліүінің алғашқы кезеңдерінің бірінші культивация 6-8 см терендікте үш дөңгелекті MT3-80 тракторына орнатылған КРХ-3,6 агрегатымен іске асырылады. Кейінгі культивациялар шеткі органдары 10 см терендікте, ортасындағы органдары 8 см терендікте, ортасындағы органдары 14-16 см терендікте қопсытылады.

Тыңайтқыштардың қолдану. Мақтаның өнімділігін арттыруда минералды тыңайтқыштардың маңызы зор. Азот қозаға оның өсіп-өну барысында, әсіресе вегетациялық өсіп жетіліүінің түйін салу және гүлдеу кезінде өте қажет. Өйткені, азот қозаның тез өсуіне қатты ықпал етеді. Әсіресе жеткілікті мөлшерде берілген кезде қозаның түсі қара қошқыл, жапырақтары жақсы жетілген бұтақтары мол болады (**Сурет 12-13**).

Фосфор тыңайтқыштары өнім беретін элементтердің жақсы, мол салынуына, көсектердің неғұрлым ірі болуына әсерін тигізеді. Мұны қоза гүлдей бастаған кезде енгізсе, өте құп болады.

Суару. Өсім тіршілігінде ең қажетті негізгі факторлардың бірі – су.

Өсімдік суға әбден қанған кезде ғана ондағы маңызды тіршілік процестері толық әрі ойдағыдай жүреді. Топырақта ылғалдылық жетісреуі салдарынан өсімдік клеткаларының құрғай бастауы мақта өнімінің азайына әрі талышқытын сапасының төмендеуіне әкеліп соғады. Қоза өсімдігі,

әсіресе гүл қауызы жетіліп, көсек байлар кезеңінде суды көп қажет етеді. Тәулігіне 1 га мақталық алқап 90-100 текше метр, тіпті одан да көп су ішеді. Жалпы жұмысалар судың мөлшерінің 30-35 пайызға жуығы топырақта буланады, ал қозалық алқап берілген судың 65-70 пайызын ішеді. Онтүстік аймакта суару нормасы әдетте гектарына 900-1000 текше метр болып келеді. Жер асты сулары жақын жатқан алқаптарындағы мақта транспирацияға қажетті судың едәүір бөлігін жерасты суларының есебінен алады.

Қозаның үшін шырпу. Қозаның үшін шырпу жұмыстары су мен қоректік заттар бойға кеткені оның жанама бұтақтары түйіні мен гүлдеріне беру үшін атқарылады. Негізгі сабактың үш жағын 1-2 см қысқарты кесу керек. Қозаны шырпу өсімдіктің бойында Қозаны шырпу өсімдіктің бойында 14-16 көсек пайда болған кезде жүргізіледі. Бұл тамыз айының бірінші және екінші онкундігіне тұра келеді. Бұл жұмыстар MT3-80 маркалы тракторға орнатылған ЧХ- 3,6 агрегатымен атқарылады.

Қозаның жапырағын түсіру (дефолиация) - Қозаның жапырағын түсіргеннен кейін мақта теретін машиналар өнімдірек жұмыс істейді, әрі шittі мақтаны таза тереді. Қазіргі кезде көптеген шаруа қожалықтары мақтаны қолмен тереді. Ал, дефолиацияның қол терімге де пайдасы зор, ол қоза көсектерінің пәсүі мен ашылуын жылдамдатады. Бұл деген сөз аязға дейін өнімді ерте теріп алуға мүмкіндік. Мақта терім – Соңғы жылдары облысымыздың мақталық алқаптарының 70-80 пайызы арнағы мақта теретін комбайндармен өнімді жинау жұмыстары жүргізіліп келеді. Мақтаны механикалық терімге, екі жүйектеп теретін ХНП-1,8 мақта комбайндарын қолдануға болады. Бұл комбайндар MT3-80 тракторына орнатылып шығырылған. Сонымен қатар Джон-Дир мақта теретін комбайндары да қолданылып

Сурет 14-15. Мақтаны жинау

келеді. Жалпы механикалық терім мақта көсектерінің 75-80 пайызы ашылған кезде іске асырылады. Қол терімге келетін болсақ, бұл әрі таза әрі сапалы болады. Бірақ өте көп қол күшін талап етеді (**Сурет 14-15**).

Мақта қозасының зиянкестері

Мақтаның басты зиянкестері – өрмекші кене, бақша, мақта биттері, темекі трипсі, мақта көбелегі, қара күе, күздік көбелек т.б. болып табылады. Сорушы зиянкестердің негізгілеріне мыналар жатады (**Сурет 16-17**).

Өрмекші кене – бунақ аяқты уақ жәндік. Сақа ұрғашысының ұзындығы 0,3-0,6 мм, еркегінің ұзындығы 0,2-0,3 мм. Ұрғашысының денесі жұмыртқа пішіндес, еркегі сына секілді болып келеді. Өрмекші кене мақта жапырағының астынғы бетінде тіршілік етеді. Аузының қылтықтарын жапыраққа қадап, оның сөлін хлорофилл дәндөрімен қоса сорып алады. Жапырақтың зақымданған жерлері бірнеше күннен кейін астынан қоңырланып, үстінен қызыарып шыға келеді. Селі сорылған өсімдіктің өсуі кешігеді, жапырақтары түйіншелері мен көсектері түседі, ал қауашақтары қаудырап, женеңделеп қалады.

Кене мамыр-маусым айларында зақымдаса, мақта өнімі 50-60 пайызға, шілдеде зақымдаса 25-40 пайызға, тамызда зақымдаса 5-10 пайызға кемиді. Қатты зақым шеккен бұталар мүлде өнім бермейді (**Сурет 18-19**).

Бақша, мақта биттері – ұзындығы ұзындығы 1,5-4,0 мм болатын ұсақ жәндік. Түсі – домалақ. Аяқтары 3 жұптан тұрады. Ауыз құрылымы жінішке тұмсықша түрінде болады (**Сурет 20-21**).

Биттер әдette өсімдіктің ен нәзік, үлплалы тұсына – үстінгі ескіндері мен жайылған жапырақтарына орнығып алады да, оларды үшкір тұмсығымен тесіп, мақтаның нәрлі сөлін сорып қоректенеді. Осының салдарынан жапырақтар бүрісіп,

Сурет 16-17. Өрмекші кене

Сурет 18-19. Қоза егістігінің өрмекші кенемен зақымдануы

Сурет 20-21. Өсімдік биттерінің қозаға зияны

түсі өзгерे бастайды, сабағы бұралып кетеді, өсіп-жетілуі тәжеледі, түйіншелері мен кесектерін төгеді. Зақымдалған мақтаның берер өнімі орта есеппен 15-20 пайызға, кейде типті 50 пайызға дейін азаяды.

Биттер бөліп шығарған сұйықтық мақта жапырағына, ал кесектері ашылған соң мақта талшығына жайылады да оны желімдеп тастайды.

Темекі трипсі – мақталықта трипстің бірнеше түрі кездеседі, бірақ оған тек мақта трипсі ғана үлкен зиян келтіре алады. Жаз бойы мақталықта трипстің 8-10 ұрпағы өсіп-жетіледі. Қыркүйек айында трипстер қыстауға кіріседі. Сақалары топырақ кесектерінің және жерде қалған шөп-шаламның астында қытайады. Қыстал болған соң, шамамен наурыз айының орта түсінан аяғына дейін сақа трипстер әуелі жоңышқа мен арамшөптеге тіршілік етеді де мақта көктеп шыға бастасымен сол алқаптарға ауысады. Мұнда ол күзге дейін күнелтеді, бірақ бастапқы кезеңде ғана елеулі зиян келтіреді (Сурет 22, 23).

Сурет 22. Темекі трипсі

Сурет 24. Мақта көбелегінің дернәсіл кесеккүрті

Сурет 23. Трипспен зақымданған қоза

Сурет 25. Мақта көбелегінің жұмыртқасы

Мақтаның кеміруші зиянкестері. Мақта көбелегі (кесеккүрт) – алдыңғы қанаттарында бүйрек тәрізді және дөңгелек теңбілі бар қоңырқай сары түсті көбелек, ақшыл-сары түсті артқы қанаттарының орта түсінде қара-қоңыр дабы және артқы шегінде қара-қоңыр жолағы болады. Тұрқының ұзындығы 12-18 мм.

Мақта көбелегі 14-27 күн тіршілік етеді, осы мерзімнің орта түсінде күніне 25-30 жұмыртқа салады. Бүкіл тіршілігінің барысында ұрғашысы нашар жетілген 300-400, ал жаппай кебейген жылдарында 1000 және одан да астам жұмыртқа сала алады. Жұмыртқасы ақ, шар түрінде, диаметрі 0,5 мм болып келеді. Онысы мақта жапырақтарында же ке-жеке жатады. 5-7 күннен кейін жұмыртқадан түсі сұп-сұр, арқасының бойында қоңыр жолағы бар жұлдызқұрт шығады. Мұның өсіп-жетілуі 25-30 күнге созылады. Осы уақытта 5 мәрте түлеп, ұзындығы 45-52 мм жетеді (Сурет 24-25).

Қабыршықанатты жәндіктерден мақта қозасын қорғауға арналған инсектицид, хитин тізу ингибиторы

Матч®

syngenta.™

Жұмыртқадан шыққан алғашқы құндерінде жұлдызқұрт гүл түйнектерін, содан кейін кесектерді кеміріп қоректенеді, дәңгелектеп қуыс жасап алады. Өзінің өсіп-жетілу кезеңінде әрбір жұлдызқұрт 6-дан 20-ға дейін жемістік органды зақымдайды.

Мақта көбелегі қуыршақ кезінде, соңғы таралымының жұлдызқұрттары қоректенген алқапта қыстайды. Көктемде көбелектердің ұшып шығуы ұзаққа созылады, дегенмен көпшілігі 10-15 күн аралығында жаппай көтеріледі (бірінші үрпақ). Бұл мақтаның алғашқы түйін салу кезіне тұра келеді. Көбелектер мақтаның, қызанақтың (томат), тағы басқа өсімдіктер гүлінің шырынымен қоректенеді. Ұшқаннан соң 1-2 қүннен кейін олар жұмыртқа сала бастайды.

Екінші үрпақ көбелектерінің жаппай жұмыртқалауы әдетте шілденің екінші жартысына, ал үшінші үрпағы тамыз айының 1-2 ші жартысында шығады. Мақтаның ұшын шырпу кезінде тұстас келеді. Бұл жолы олар алдыңғыга қарағанда он есе көп жұмыртқалайды.

Карадрина – ұзындығы 11-13 мм келетін кішкене көбелек. Алдыңғы қанаттары сұрғылт-қоңыр түсті, дәңгелек қаралып таңбасы және ашық қоңыр түспен жиектелген бүйрек тәрізді табы бар. Артқы қанаттары ақ түсті, сыртқы жиегінде қара-қоңыр жолағы бар. Жұмыртқаларын топ-тобымен бірнеше данадан 250 және одан да көп етіп салады да, тұтасқан жұқа ақ жабынмен жауып қояды. 3-5 қүннен кейін жұмыртқадан ашық жасыл, басы қара жұлдызқұрт шығады, оның арқасын бойлай жатқан екі қатар жиішке қара-қоңыр жолағы болады, бұл жолақты да жиегінен ашық түсті жалпақ жолақтар жанап өтеді. Жұлдызқұрттың ұзындығы 27 мм жетеді.

Жұлдызқұрттың жетілуі 16-35 күнге дейін созылады, бұдан кейін олар топырақтың үстінгі қабатына шығып алады да, қуыршаққа айналады. Жазда 7-10 қүннен кейін, қыркүйек 26 қүннен кейін бұл қуыршақтардан көбелек ұшып шығады. Карадринаның бір үрпағының өсіп-жетілуіне орта есеппен 25-30 күн кетеді. Бір маусымда ол 5-6 үрпақ береді. Карадрина көбелектері де басқа көбелектер секілді өсімдікке зиянсыз. Олар гүлдердің тозаңымен қоректенеді. Зиянды жұлдызқұрттар тигізеді, олар көптеген өсімдіктердің жапырағын қорек өтеді.

Жұлдызқұрттар мақтаның жапырақтарымен қоса түйіншелерін де жейді, кесектері мен жас қауашақтарының қабыршақтарын кеміреді, ал көктемде жаңа шыққан өскіндерге жапырақтың жұмсағын үңгіп алады да, сыртқы қабыршағына тимейді. Осының салдарынан жапырақта кішкентай тор көздер пайда болады. Жұлдызқұрттар жапырақтың жіп талшықтары арасын толық тесіп жейді де, құрттардың көшілігі қүннің ыстық мергілінде үстінгі қабатында жатады.

Мақтаға, әсіресе жұлдызқұрттың екінші және үшінші үрпақтары (маусым және шілде айларында) көбірек зиянның тигізеді.

«Сингента Қазақстан» компаниясының мақта қорғаудың толық бағдарламасы негізінде, жоғарыда аталған қоза-

зиянкестеріне қарсы химиялық өндеу жұмыстарын жүргізу нәтижесінде мақта қозасын өсіруші шаруалар мақтадан сапалы және жоғары өнім алады деген ойдамын.

БЕЛУДЖИСТАН ҚАУЫН ШЫБЫНЫ

Белуджистан қауын шыбыны-*(Myiopardalis pardalina Big.)* Қазақстанда 2005 жылдан бастап карантиндік нысан болып есептеледі. Бұл зиянкес елімізде алғаш рет Қызылорда облысының Қармақши ауданындағы аграршаруашылықтардың қауын танаптарында тіркелді. Бұл зиянкес өзінің биологиялық ерекшеліктері және зияндылығы нәтижесінде қауын дақылының өнімін 80-90% жойып жіберуі мүмкін.

Белуджистан қауын шыбыны бунақденелілер класы (*Insecta*) қос қанаттылар отрядының (*Diptera*) ала қанаттылар (*Tephritidae*) тұқымдастынаң екілі. Ғылыми зерттеулердің мәліметтері бойынша ауыл шаруашылығы дақылдарына зиян келтіретін шыбындардың 5000-ға тарта түрі бар және олардың кейбіреулері ауа райы ыстық жерлерде кездеседі. Оның ішінде бақша дақылдарының жемістеріне зиян келтіретін 2 түрі бар.

1. Жер орта теңіздік немесе шығыс қауын шыбыны (*Bactrocera cucurbitae Cog*); Таралған аймағы – Австралия, Жапония, Индия, Малайзия, Гавай аралдары;
2. Орта азиялық немесе Белуджистандық қауын шыбыны (*Myiopardalis pardalina Big*); Таралған аймағы – Израил, Афганстан, Турция, Азербайжан, Иран, Ирак, соңғы 5-7 жыл көлемінде Туркменстан, Тәжікстан, Өзбекстан, Қазақстанда бақша дақылдарында таралған.

Қызылорда облысы аумағында жылдан-жылға белуджистан қауын шыбынының таралу аймағы кеңейіп, 2011 жылы 3170,5 гектарға жеткендігі байқалған. Ғылыми әдебиетке жүргізілген талдаулардың нәтижесінде белгілі болғаны, 2010 жылдың жазы айларында Оңтүстік Қазақстан облысының Мақтарал ауданының, Шардара ауданының бірқатар шаруашылықтарында, сонымен қатар Түркістан ауданында қарасты басқада шаруашылықтарда тіркелген. Ал жалпы дуние жүзілік мәліметтерге сүйенсек Ауғанстанда, Түркіменстанда және Сирияда бұл шыбын сонау 90-жылдарда байқалған болатын, алғашқы кезеңде егінге келтірген зияны 10-15 пайыз болған. Ұақыт өткен сайын ол жаппай жайылып 2000 жылдың басынан бастап, егер қорғау шаралары дұрыс орындалмаса 90 пайызға дейін егінді жойып жібере алатының көрсетті. Жүргізілген зерттеулер барысында қауын шыбынының ересегін (има-

го) бақылап көру тағы сағат 5-7 шамасында қоректенетін кезінде және кешкі белсенді уақыттарында ғана мүмкін бола алады. Қалған уақыттарда зиянкес қауын жапырағының астыңғы белгілінде тіршілік етеді. Шыбынның ерте байқалуын және санының өзгеруін анықтауда негізінен пайдалынғатын әдістердің бірі еліктіріш қақпандары қолданылады. Оны орнату норма бойынша топырақтың бетінен 0,8-1 м биіктікте белгіленеді.

Энтомологиялық қақыш шарылығы зерттеу жұмыстары жүргізіледі. Бұл құралмен жұмыс жасау тағы үақытта қауын шыбынының белсенді кезінде атқарылады. Қауын егістігінде энтомологиялық қақышпен 50 рет (25 рет оңға, 25 рет солға қарай) қағу әрекеті жасалынады. Қақышқа түсken жәндіктерді пробиркаға салып, анықталынады.

Қауын шыбынының дернәсілімен зақымдалған бақша жемістерін анықтау үшін егістікте 2 диагональмен және 4 жақтан күніне норма бойынша 5 гектарды жүріп өту арқылы бақылау. Егістікте тексеру кезінде өр 75-100 м сайын тоқтап, айналасындағы жемістерге бақылау жүргізіледі. Зақымдалған жемістің сыртқы негізі белгілері тесіктер пайда болып, тесіктерден тамшылап шырын ағыу және төмпешіктердің байқалуы. Қуыршақтану кезінде жемістердің зақымдалуы 3 мм диаметрге дейін тесіктердің пайда болуы байқалады. Зақымдалған жемісті тілген кезде дернәсілдің қарайған іздері көрінеді; дәндөрінің арасында және жұмсағының ішкі жағының бойында қанық қара жолдар оңай көрініп тұрады, жеміс ішіндегі дернәсілдің жолдарына микроорганизмдер түсіп, осындағы зақымдану себебінен жеміс шіриді. Шіріген жемістен жағымсыз ііс шығып, мұлдем жарамсыз болып қалады. Осындағы тіркелген зерттеу нәтижелерін актқа жазады. Зақымдалған жарақаты бар жемістерді ірікте алып, үлгі ретінде алынған өнімдерді және зиянды жәндіктерді итекеткаларға салып, қажетінше қаратындік лабораторияға жөннетіледі.

Республика төңірегінде негізгі таралу аймағы Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облысы.. Қауын шыбыны Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша 6 ауданда таралып, қауын егістіктеріне ауқымды залалын тигізгенін. Ал Қызылорда облысы бойынша 12 мың гектар қауын егілген танаптар бақылауға алынған. Бақылау нәтижесінде

Қызылорда облысының Жанақорған, Шиелі, Сырдария, Жалағаш және Қармақшы аудандарының қауын алқаптары карантиндік зиянкес болып табылатын қауын шыбынының залалдануына ұшырағаны анықталды. Зерттеулер нәтижесінде карантиндік зиянкестің жылдан-жылға таралып, егістік алқаптарын залалдауы ауқымды жер көлемін алуада. Қазақстанда, қазіргі үақытта қауын егістігінің осы шыбыннан шеккен зияны статистика бойынша 30 пайызға жуық, алайда, көршілес мемлекеттердегі ұлғаю үдерісі ре-спубликамызда бұл зиянкестің жаппай жайылып таралуына тоқсаяул болатын кешенді шаралар қолдануымыз қажет екенін дәлелдей отыр.

Сәтіне орай, қауын шыбынның таралуына қарсы әлемдік практикада табысты тәжірибе қалыптасқан. Израиль мемлекетінде мұндай шыбын 90-жылдардың бас кезінде көбейе бастаған болатын. Дер кезінде зерттеп, бір қатар ұтымды шаралар қолданылғандықтан, ол елде қазіргі үақытта мұндай шыбын арқылы төніп түрған ешқандай қатердің жоқ екені белгілі болды.

Мұндай кешенді шараларда не қамтылады?

- ауыспалы егіс;
- күзде 20-30 см терендікте жер жырту;
- ерте себілген түкім (ұлдір астында);
- инсектицидер қолдану технологиясы, сондай-ақ инсектицидер спектрі көзделген бағдарлама.

Белуджистан қауын шыбынның морфологиялық, биологиялық ерекшеліктері мен зияндылығы

Қазақ Ұлттық Аграрлық Университетінің, Өсімдік қорғау ФЗИ стационарлық жағдайында жүргізілген зерттеулердің нәтижесінде белгілі болғаны, зиянкестің бір үрпағының даму кезеңі 30-45 күнге созылды және шыбын вегетациялық кезең аралығында 3 үрпақ беріп дамыды.

Израиль және табиги климаттық жағдайы ұқсас мемлекеттердің егістіктері жағдайында қауын шыбыны жыл сайын 3-4 рет

Байқауымызша, қауын шыбынның денесінің ұзындығы 5,5-6,5 мм түсі қызығылт сары түсті. Көздері өткір қызыл немесе жасыл түсті. Кеуде бөлігінің арқа жағы қара дақтары бар ақ түсті болып келеді. Екі қанатында көлденең қызығылт сары үш қатар жолагы бар (**Сурет 1**).

Шыбындар көтемде қауынның гүлдеу кезеңінде жаппай ұша бастайды. Ұшу белсенділігі таңертенгі мезгілде жоғары болады. Қанатты шыбындар, аналығы жұмыртқа

салу мақсатымен тескен қауыннан ақжан шырынмен қосымша қоректенеді. Осында сипатта залалданылған қауындар, әсіресе қарбыздар вирустүш және саңырауқұлақ ауруларының көбею ортасы болып, дақылдырдың антракноз және альтернариоз ауруларына ұшырауы екі есеге жоғарлайды.

Қауын шыбынның ауаның ортаса тәуліктік температурасы 20°C болғанда, қауын гүлдеп, түйнектей бастағанда ұша бастайды және оның өмір сүру мерзімі 2 ай. Ұрғашылары ұшып шыққаннан кейін 7-8 күн өткеннен соң көлемі 3-4 см болатын жас түйнектердің қабығының астына 1-2 жұмыртқадан, ал зиянкестің саны жоғары болған жағдайда бір түйнекке 60-70 жұмыртқадан салады. Жұмыртқасының ұзындығы 1 мм. Бір аналық 120-180 данаға дейін жұмыртқа сала алады. Ересек қауын шыбынның зақымдалған жерден шықкан жеміс шырынмен қоректенеді және таңертенгі үақытта белсенді қозғалыста болады. Кешке қарай шыбын жапырақтың астында қонақтайды да таң атқанша қимылсыз отырады. Жұмыртқаның дамуы 2-3 күнге созылады. Дернәсілдерінің пішінің құрт тәріздес, бас жағы сүйір, ақшыл-сары түсті, үстінгі жағында екі қатты есіндісі болады. Аяғы жоқ, дернәсілдің ұзындығы 8-10 мм шамасында. Түйнекке салған жұмыртқадан 3-6 күнде дернәсілдер шығып, қауынның немесе басқа бақша дақылдарының түйнектерінің етті қабатына өтеді. Қоректену барысында олар қауынның жұмсақ, тәтті ішкі қабаттарын жеп, жолдар жасайды. Дернәсілдер қауынның ұрығын зақымдайды, қоректеніп болған соң жемісті тастап, топырақтың беткі қабатына қырышаққа айналу үшін енеді (**Сурет 2**).

Жалпы біздің байқағанымыз, дернәсілдер қауын ішінде 10-15 күн болады. Жазды күні топырақ қабатының 10-15 см терендігінде жалған піллөға айналып, қырышақ фазасына өтеді, ал күзге қарай қыстайтын дернәсілдер топырақ қабатының 10-20 см терендігінде қырышаққа айналады (**Сурет 3**).

Қауын шыбынның бақша дақылдарының барлығын зақымдайды, оның ішінде көбінесе қауын, қарбыз және қиярды зақымдау пайызы өте жоғары. Негізінен бақша дақылдарына қауын шыбынның дернәсілдері көп зиян келтіреді. Дернәсілдер бақша дақылдарының етті шырынды қабатымен және ұрығымен 10-15 күн бойы қоректенеді. Зақымдалған қауын және басқа бақша жемістері шіріп, же-үге жарамсыз болып қалады.

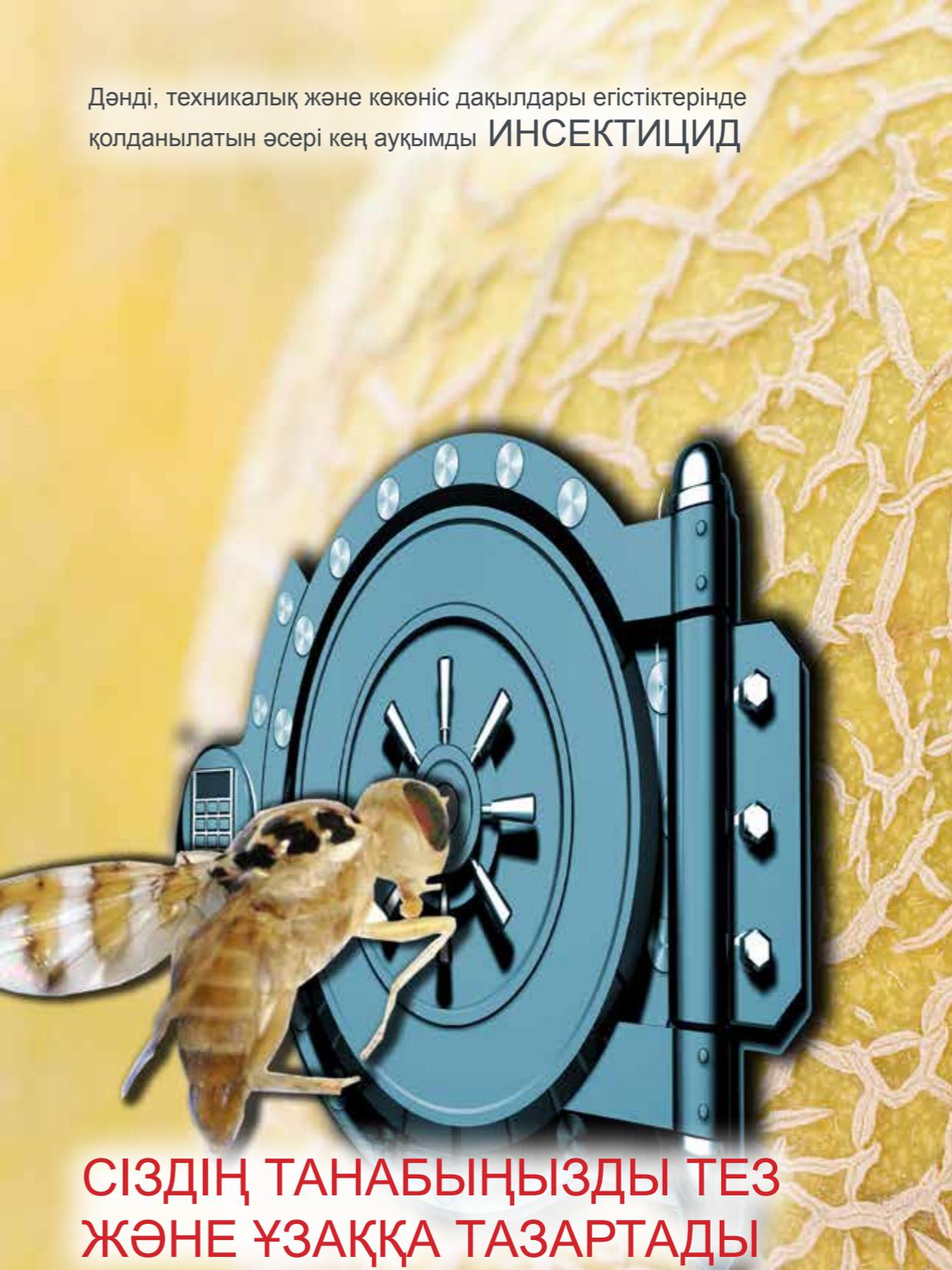
Сурет 1. Қауын шыбынның ересегі

Сурет 2. Қауын шыбынның дернәсілі

Сурет 3. Қауын шыбынның қырышағы

Дәнді, техникалық және көкөніс дақылдары егістіктерінде қолданылатын әсері кең ауқымды **ИНСЕКТИЦИД**

**СІЗДІҚ ТАНАБЫҢЫЗДЫ ТЕЗ
ЖӘНЕ ҰЗАҚҚА ТАЗАРТАДЫ**

Энжио®

syngenta.

Бақша дақылдарының түйнектерінде зақымдалу дәрежесіне байланысты дернәсілдер сыртқа шықан бір немесе бірнеше тесіктер пайда болады. Осы тесіктеден шықкан шырынды тамшылар кеүіп, қоңыр түсті төмпешікке айналады, бұл өнімнің сапасын төмендетеді. Зақымдалу əсерінен қауын өсімдігінің өсуі тоқталады да, өнім түсімі 20% төмендеуі мүмкін (**Сурет-4**).

Сурет- 4. Қауын шыбынымен зақымданған қауын

Зиянкеспен құрес бойынша ұсыныстар және олардың дамуының алдын алу

Жүргізілген бақылаулар мен тәжәрибелер көрсеткендегі, қауын шыбынымен құресу үшін, оған қолайлы кезеңдер мен мерзімдердің таңдалып алынғаны 85 - 95% жағады, яғни жүргізілген тәжірибелер мен зерттеулер көрсеткендегі қауын шыбыны бақша дақылдары пісіп жетілгенге дейін үш үрпақ береді, шыбының әрбір үрпағына қарсы химиялық өндеуді екі-үш рет жүргізіледі. Нәтижесінде мол және сапалы өнім алады.

- Нурелл Д, 55% к.э 0,5-0,7 л/га
- хлорантранилипрол 0,15 – 0,2 л/га
- Энжио, 247% к.э 0,2 л/га
- имидаклоприд 0,2 л/га
- Актелик 50% к.э 1,0 – 2,0 л/га

Көрсетілген препараттардың кейірі «ҚР аумағында қолдануға рұқсат етілген пестицидтер тізіміне» қауын шыбынына қарсы тіркелмеген. Оның ішінде Нурелл Д, Энжио препараттары қауын шыбынына қарсы тіркелген, хлорантранилипрол және имидаклоприд препараттары қызынақ, алма, мақта дақылдарына тіркелген, ал Актелик препараты бақша дақыларына «бахчовы каровка» зиянкесіне тіркелген. Осы препараттар шаруашылық жағдайында

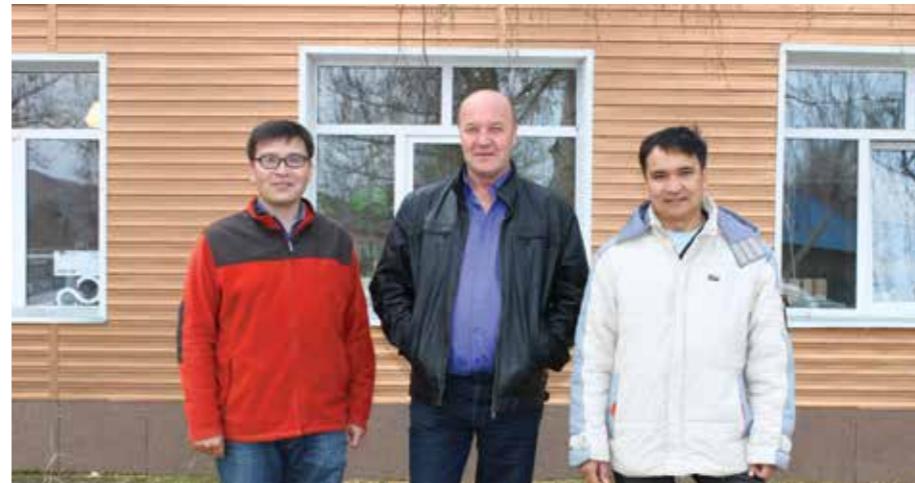
шаруаларға оң нәтиже берді. Көрсетілген препараттарды қауында жинардан алдын шашылуы тоқтатылуы керек. Ең шешуші кезең жеміс гүлдеуі және жемістің түйін салуы болғандықтан, шыбынның қанаттанып ұшына, жұмыртқа салуына қарсы тиімді нәтижеге жету үшін препаратты үақытылы қолдана білген жөн. Қауын гүлдегендеге барлық пайдалы және зиянды жәндіктердің келетіні берімізге белгілі, сол кезде улыхимиқаттарды қолдансақ пайдалы жәндіктерді (ара, көбелек т.б.) өлтіріп алатынымыз белгілі, егер пайдалы жәндіктерді өлтіріп алсақ тозаңдану дұрыс жүрмейді, сол себепті өнім 30-35% - ға азаяды. Гүлдеу үақытында дәріні шашпасақ зиянкестерде қауынды зақымдалған кететіні тағы бар, сол себепті дихандарға пайдалы жәндіктерді өлтірмейтін тек қана зиянкестерді өлтіретін улыхимиқаттарды гүлдеу кезінде шашуға кенес береміз. Сондай-ақ химиялық дәрілердің таңғы сағат 5-тен 10-ға дейін пайдалану керектігін ескерту қажет, себебі бұл үақытта шыбындар жапырақтардың арасында қозғалмастан отыра береді және дәрінің əсер етуші заттарының тусуінен жойлады. 10-15 күннен кейін шыбындардың егістіктерде қайта пайда болуының алдын алу үшін, өндеуді екінші рет жүргізіп алу қажет. Қорыта айтқанда, химиялық дәрілерді жоғарыда келтірілген ұсыныстарға сәйкес пайдаланылатын фермерлер қауын шыбының 85 - 95% жағады, яғни жүргізілген тәжірибелер мен зерттеулер көрсеткендегі қауын шыбыны бақша дақылдары пісіп жетілгенге дейін үш үрпақ береді, шыбының әрбір үрпағына қарсы химиялық өндеуді екі-үш рет жүргізіледі. Нәтижесінде мол және сапалы өнім алады.

**Тастанбеков Сержан,
«Алем – АгроЛТД» ЖШС ОҚО және Қызылорда
облысының аймақтық директоры.
Толеков Айдос – «Алем-АгроЛТД» ЖШС ОҚО
аймақтық үекілі.**

**Таймұратов Жасұлан,
Қазақ Ұлттық Аграрлық Университетінің «Өсімдік
қорғау» мамандығының магистранты.**

УДАЧА СЛУЧАЙНА, УСПЕХ ЗАКОНОМЕРЕН!

Древние говорили, удача – случайна, успех – всегда закономерен. Сегодня гость нашего номера – агроном с большим стажем, личность нестандартно мыслящая, а еще, выражаясь морской терминологией, «впередсмотрящий», директор ТОО «ТАНДЕМ-АГРО» – официального дистрибутора компании «Сингента Казахстан» Борис Швец раскроет все секреты успешного сельхозбизнеса...

На Востоке Казахстана, пожалуй, не найдется агрария, который бы не был знаком или хотя бы не слышал о таком специалисте, как Борис Швец. Действительно, важно не только приобрести качественные чудо-средства защиты растений или удобрения, но и грамотно, своевременно их применить, соблюдая технологию! Поэтому авторитет Бориса Михайловича в сельскохозяйственных премудростях настолько высок, что к нему обращаются за советом сельхозпроизводители из других регионов страны и даже зарубежные коллеги. Дело в том, что мастерство в такой многофакторной и непростой области, как сельское хозяйство по-настоящему ценно. Умение выбрать правильное решение, просчитать результат, учитывая также и риски – качества людей волевых, дальновидных, ответственных, смелых. Именно такой наш герой. Хотя Борис Швец скромно говорит, что не обладает какими-то особыми свойствами, а просто «всегда стремится делать свою работу, как можно лучше, и подходить к каждому клиенту с человеческим лицом». Но мы-то с вами понимаем – в этом и заключается соль!

– Начав, буквально, «с нуля», пройдя все этапы становления в непростой конкурентной среде, Вам удалось достичь неплохих результатов. Что дальше?

– На сегодняшний день у нас свыше 80-ти партнеров, то есть наших конечных потребителей – глав крестьянских хозяйств, различных сельхоз фирм. А сотрудничаем по поставкам, официально представляем продукцию шести ком-

паний с мировым именем. Причем большую часть в нашем портфеле занимает компания «Сингента Казахстан» – порядка 80 процентов. Это обусловлено и выгодной ценой и проверенным десятилетием качеством. Это и высокопродуктивные гибриды, и средства защиты, и удобрения, словом, все то, что поможет крестьянину получить стабильный урожай. Кроме того, в перспективе – оказание поддержки в выборе и сельхозтехники. Пока не можем определиться с выбором конкретного бренда. Не все нам подходит по цене, по геометрии полей. Однако мы заметили, что техника итальянской фирмы «Гаспардо» неплохо сочетается с нашим местным оборудованием. Мы никогда не распылялись попусту, по территории наша «целевая группа» – Восточный Казахстан и частично Павлодарская область. Однако с приходом новых ребят из бизнеса сельхозтехники, мы чувствуем силы к расширению горизонтов, спектра деятельности. Непосредственно продажами занимаются менеджеры Нурлан Сапаров, Талгат Ахмадиев и др. С 2007 года наш товарооборот неизменно рос. Так, мы уже продаем средств защиты и семян на сумму больше миллиарда тенге в год.

– Господин Швец, как насчет вдохновения? У кого учтесь Вы? В каком направлении двигаетесь?

– Повторю, в нашем деле важно не только обладать специальными знаниями, но и уметь их применять. Поэтому в этой связи мы никогда не устаем учиться, обмениваться опытом. Берем пример и со старших товарищей. Так, Николай Митрофанов, который ныне является техническим консультантом компании «Сингента Казахстан» дает отличные рекомендации. Вспоминаю, я, будучи зеленым пачаном, работая в совхозе, был впечатлен результатами этого профессионала агрономии. Уже тогда Николай Григорьевич, работая в Областном филиале Института цитологии и генетики, испытывал новые сорта озимой пшеницы, всерьез занимался селекцией. На его счету немало достижений и даже открытий. Кроме того, в наш электронный век, на мой взгляд, вообще нет проблем с нехваткой информации. Не надо ничего придумывать, изобретать, бери готовый опыт, используй. В этом отношении, огромное подспорье для крестьян – семинары, так называемые, Дни поля, которые проводит компания «Сингента Казахстан». Это наглядная демонстрация лучшего мирового опыта! Наша главная задача в том, чтобы максимальное количество сельхозтоваропроизводителей соблюдали технологию. Не важно, какую культуру выращивать, главное – делать это рачительно, по-хозяйски. Не надо насиливать землю, ведь ее еще передавать другим поколениям. Пусть это высокие слова, но пресловутая аренда на 49 лет немного расхолаживает наших крестьян. Многие думают лишь о своей выгоде, а потом хоть трава не расти. Доходит до того, что подсолнечник сеют, чуть ли не через год! В советскую эпоху рекомендовали выращивать подсолнечник через 8-9 лет. Это время дается для того, чтобы почва «отдохнула», набралась питательных веществ, а также для профилактики опасного паразитического растения – заразихи или

«волчка», семена которого, активизируются именно этой культурой.

– И все-таки, Борис Михайлович, пожалуйста, поделись секретами успеха с нашими читателями!

– Секрет успеха заключается в одном простом слове из шести букв – РАБОТА! А еще, наша сплоченная команда всегда старалась подойти к клиенту с человеческим лицом, а не с выражением дядюшки Сэма, у которого одна задача – заработать побольше денег любой ценой, что-нибудь «влепить». Стараемся идти в ногу с нашим рынком, где-то даже опережая его. В нашем бизнесе должен быть кодекс чести, порядочность. Отчасти на мои убеждения повлияли свыше 15 лет работы агрономом. Я вижу, как сейчас кардинально изменилась ситуация. Заниматься земледелием стало проще. Такой высокий уровень сельхозхимии, техники, гибридов. К примеру, компания «Сингента» – общественно признанный лидер на рынке подсолнечника. Имеются не только высокорентабельные, пластичные, высокоолеиновые, устойчивые к пяти расам заразихи семена, но и вся «цепочка» средств защиты от сорняков, насекомых. Эти гибриды 100 процентов районированные, то есть прошедшие минимум трехлетний цикл адаптации к нашему климату, почвам. Раньше был серьезный госконтроль за качеством ввозимых семян. Сегодня, несмотря на законодательство, любое хозяйство может приобрести семена без всяких документов, сертификатов. Поэтому в страну хлынули потоки суррогатов. Мы всегда боролись с контрафактной продукцией, вместе с которой завозятся вредители, болезни. Это же касается и препаратов-подделок, которые наносят огромный урон, как экономике, так и экологии. Мы предлагаем аграриям лучшее, проверенное временем!

Корреспондент: Ева Ким

ЛУЧШИЕ ГИБРИДЫ ПОДСОЛНЕЧНИКА ОТ КОМПАНИИ «СИНГЕНТА»

 Аренा РР

 НК Депфи

 НК Конди

 НК Роки

 НК Брио

 Санлука РМ

 Санай

- Происхождение - простые межлинейные гибриды
- Идеальная морфо-физиологическая однородность
- Высокая технологичность, отсутствие осыпания семянок
- Высокая пластичность и стабильная урожайность
- Высокая масличность (48-54%)
- Превосходная устойчивость к засухе и заразихе
- Тolerантность к различным патогенам, в том числе к фомопсису и склеротинии

СЕЛЕСТ® ТОП – НОВЫЙ ВЗГЛЯД НА ПРИВЫЧНЫЕ ВЕЩИ!

Уважаемые картофелеводы, с 2014 года ТОО «Сингента Казахстан» выводит на рынок новый продукт, дополняющий нашу программу защиты картофеля, – трехкомпонентный проправитель Селест Топ. В данной статье мы расскажем Вам об опыте применения препарата Селест Топ в Российской Федерации и Республике Беларусь.

В последние годы все более актуальной становится проблема предпосадочной обработки клубней, так как стремительно нарастает вредоносность ризоктониоза, серебристой парши, анtrakноза, сухой фузариозной гнили, фомоза, золотистой нематоды и других болезней. Такие факторы, как некачественный семенной материал, нарушения технологии уборки и условий хранения, отсутствие или недостаточный уровень химической защиты, влияют на степень развития заболеваний в период роста и хранения. Как следствие – проправливание клубней перед посадкой становится обязательным элементом технологии возделывания картофеля.

Не менее важная часть защиты – обработка клубней перед закладкой на хранение. Эта процедура, проводимая не позднее 7 дней после уборки картофеля, позволяет сохранить семенной картофель в хорошем состоянии, предотвращая его заражение болезнями во время хранения.

Опасность болезней хранения заключается не только в загнивании клубней, но и, главным образом, в снижении всхожести. Ризоктониоз, различные виды парши могут быть не заметными, однако поражение глазков снижает всхожесть семенных клубней. А ведь известно, что 6-8 полноценных ростков на каждом клубне – это 15-20 клубней, то есть до 50 т/га товарного картофеля!

До недавнего времени в ассортименте проправителей компании «Сингента» для контроля комплекса болезней и вредителей предлагалось проводить предпосадочную обработку клубней картофеля баковой смесью проправителей МАКСИМ и КРУЙЗЕР. Эта схема нашла широкое применение, поскольку обеспечивала длительную и надежную защиту. Тем не менее, необходимость смешивания проправителей зачастую была ограничивающим фактором ее распространения. Поэтому в ассортименте проправителей был представлен новый продукт – СЕЛЕСТ ТОП, препарат

инсектицидного и фунгицидного действия для предпосадочной обработки семенных клубней.

Препарат представляет собой смесь трех действующих веществ – инсектицид тиаметоксам, хорошо знакомый картофелеводам по препаратам КРУЙЗЕР и АКТАРА, и два фунгицида – флудиоксонил (действующее вещество всем известного проправителя МАКСИМ) и дифеноконазол, входящий в состав таких фунгицидов, как ДИВИДЕНД ЭКС-ТРИМ, СКОР и др. Все три действующих вещества относятся к разным химическим классам, что обеспечивает широчайший спектр активности препарата: СЕЛЕСТ ТОП надежно контролирует не только основных вредителей картофеля (проволочника, колорадского жука, тлей), но и комплекс заболеваний клубней – ризоктониоза, анtrakноза, фомоза, серебристой парши и др.

Рекомендаемый способ применения – обработка клубней перед посадкой в норме 0,4 л/т.

В чем преимущество трехкомпонентной защиты?

Это одновременно защита от болезней «всходов» (rizoktonioz, серебристая парша), это контроль болезней и вредителей в период вегетации (rizoktonioz, анtraknоз, фузариоз) и повреждений вредителями (колорадский жук, тли, проволочники). В результате на практике обеспечена универсальность – защищены всходы, контроль болезней и вредителей в период вегетации и на выходе – качественный урожай.

В ходе исследований, проведенных во Всероссийском научно-исследовательском институте фитопатологии, было установлено, что предпосадочная обработка клубней картофеля препаратом СЕЛЕСТ ТОП, в норме 0,4 л/т эффективно защищила его от поражения ризоктониозом и серебристой паршой: всхожесть растений в контролльном варианте составила в среднем 80,1%, в варианте с применением препарата СЕЛЕСТ ТОП – 92,6%, в вариантах с применением стандартных проправителей – 90,1 и 91,2%. Пораженность дочерних клубней серебристой паршой в контролльном варианте составила 22,0%, в вариантах с применением СЕЛЕСТ ТОП – 7,7%, стандартных проправителей: 8,5% и 14,3%, следовательно, для защиты картофеля от серебристой парши СЕЛЕСТ ТОП, является одним из наиболее предпочтительных препаратов. При этом отмечено положительное влияние на урожай: в вариантах без обработки урожай составил 262,5 ц/га, применение пре-

парата СЕЛЕСТ ТОП позволило повысить урожайность на 62,5 ц/га, то есть до 325 ц/га! В варианте с применением стандартного проправителя (имидацлоприд + пенцикурон) урожайность составила 310 ц/га.

В опытах, проведенных в Республике Беларусь на базе РУП «Институт защиты растений», СЕЛЕСТ ТОП показал великолепную эффективность против проволочника. Так, при обработке клубней препаратом в норме 0,3–0,4 л/т поврежденность клубней составила всего 2,3–2,6%. В контроле (без проправителя) проволочниками было повреждено 21,1% клубней, а в варианте с эталонным проправителем инсектофунгицидного действия этот показатель составил 9,7%. Такая высокая эффективность препарата СЕЛЕСТ ТОП позволила сохранить максимальный урожай товар-

ных клубней, неповрежденных проволочником, – 23 т/га по сравнению с контролем (без проправления) и целых 10,4 т/га по сравнению с эталонным препаратом!

Кроме этого, проправливание семенных клубней препаратом СЕЛЕСТ ТОП обеспечило полный (100%) контроль численности колорадского жука и тлей – переносчиков вирусной инфекции, что позволило отказаться от наземных обработок инсектицидами в период вегетации.

Использование нового проправителя СЕЛЕСТ ТОП в сочетании с правильной агротехникой и соблюдением условий уборки и хранения урожая, а также грамотным применением химических средств защиты обеспечат надежную защиту посадок картофеля, минимизируют потери от болезней и вредителей и позволят получить качественный и богатый урожай.

**ТРЕХКОМПОНЕНТНЫЙ ИНСЕКТО-ФУНГИЦИДНЫЙ
ПРОПРАВИТЕЛЬ, СТИМУЛЯТОР РОСТА** для предпосевной обработки семян пшеницы, ячменя, риса, льна* и картофеля*.

**СЕЛЕСТ ТОП
– БОЛЕЗНЯМ И ВРЕДИТЕЛЯМ
СТОП !**

 Селест® Топ

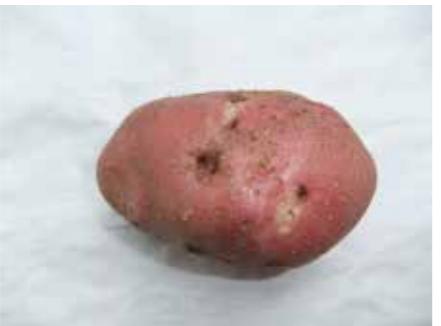
syngenta®

* регистрация с 2014 года

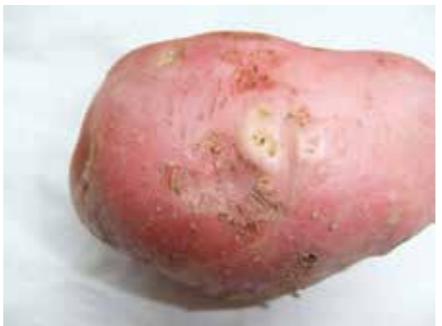
Увидеть и поверить!

Наименование продукта, регламенты применения	СЕЛЕСТ ТОП 0,4 л/т. Обработка клубней картофеля перед посадкой.
Область, год	Московская область, 2013
Стратегическое позиционирование	Трехкомпонентный инсектоfungицид для защиты картофеля от болезней и вредителей в период вегетации
Описание факта	В контроле – повреждение клубней проволочником на 80% урожая. В варианте Селест Топ – поврежденность менее 5%.

Контроль

Селест Топ

Наименование продукта, регламенты применения	СЕЛЕСТ ТОП 0,4 л/т. Обработка клубней перед посадкой
Область, год	Московская область, 2013
Стратегическое позиционирование	Трехкомпонентный инсектоfungицид для защиты картофеля от болезней и вредителей в период вегетации
Описание факта	Действие на ризоктониоз. В контроле – сильное развитие ризоктониоза, с поражением корней и столонов. В варианте с обработкой эталонным препаратом – наличие симптомов ризоктониоза на корнях и столонах. В варианте с обработкой Селест Топ – отсутствие симптомов.

Контроль
– сильное развитие ризоктониоза

Эталонный препарат
– средняя степень развития
rizoktonioza

Селест Топ 0,4 л/т
– отсутствие симптомов ризоктониоза

ВЫСОКОЭФФЕКТИВНЫЙ ЖИДКИЙ ПРОТРАВИТЕЛЬ СЕМЯН

для зерновых культур с системным действием, специально
созданный для Канады, США и Казахстана.

 Дивиденд Экстрем®

syngenta.

ЗАЩИТА ОТ ПОДДЕЛОК

УВАЖАЕМЫЕ КОЛЛЕГИ!

Представляем вашему вниманию новую упаковку для жидких средств защиты растений производства компании «Сингента» под маркой S-Pac. Новая упаковка создана для повышения эффективности, безопасности, защищенности и заботы об окружающей среде.

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРЕИМУЩЕСТВА

- Нет мембраны из фольги. Емкость быстро и просто открывается.
- Прочная и удобная в работе упаковка. Эргономичный дизайн.
- Новые рифленые крышки позволяют легко открыть емкость при работе в резиновых перчатках.
- Благодаря специальному дизайну крышки можно просто проверить, была ли нарушена целостность упаковки.
- Быстрое выливание препарата из емкости без остатка.
- Оригинальная упаковка имеет уникальный дизайн. На специальной этикетке есть водяные знаки, которые свидетельствуют о подлинности упаковки «Сингента».

Преимущества новой упаковки	Свойства	S-Pac	Стандартная упаковка
Легко открывается и переносится при работе в перчатках и средствах личной защиты	<ul style="list-style-type: none"> • Нет мембраны из фольги • Рифленые крышки • Большие эргономичные ручки • Особенно прочные бутылки 	✓	✗
Быстро переливается без разбрзгивания и протекания	<ul style="list-style-type: none"> • Открытие крышки без пролива (20 л) • Удобный дизайн бутылки 	✓	✗
Можно безопасно хранить после частичного использования	<ul style="list-style-type: none"> • Плотно закручивающаяся крышка • Этикетка защищена специальным углублением на бутылке • На упаковках (1 л и 250 мл) присутствует специальная прозрачная полоса для просмотра уровня жидкости в бутылке 	✓	✗

КОНТРАФАКТ

ОРИГИНАЛ

ОФИЦИАЛЬНЫЕ ДИСТРИБЬЮТОРЫ ТОО «СИНГЕНТА КАЗАХСТАН»

ТОО «АСТАНА-НАН»

г. Астана, п. Коктал-1, ул. Новая, д. 8/1
Тел.: 8 (7122) 30 14 22
Факс: 8 (7122) 30 14 30

ТОО «АСТЫК-СЕРВИС-КЭА»

г. Астана, Ж/М Ак-Булак-2, пер. Талды, д.2, офис 3
Тел.: 8 (7122) 57 22 22, 23
Факс: 8 (7122) 28 71 65

ТОО «АСТАНА-БИЗНЕС»,

Восточно-Казахстанская обл.,
г. Усть-Каменогорск, ул. Пермитина, 11.
Тел.: 8 (7232) 24 14 43, 25 94 83
факс.: 8 (7232) 25 54 06
моб.: 8 701 204 02 70; 8 776 889 08 09

ТОО «DELTA GREEN»

010000, г. Астана,
ул. Желтоксан 12,
Тел./факс: 8 (7122) 99 78 77, 56 78 72

ТОО «ТАНДЕМ-АГРО»

070008, Восточно-Казахстанская обл.,
г. Усть-Каменогорск,
ул. Ульяновская, 100
Тел.: 8 (7232) 62 56 88, 62 58 59
Сот.: 8 777 742 44 11; 8 777 992 28 97

ТОО «UKAZ-GROUP»

050012 г. Алматы
ул. Шевченко, 90
Б/ц «Каратал», 6 этаж, оф. 63
Тел.: 8(727) 313 76 73, 31376 74, 313 76 75

ТОО «АЛЕМ АГРО LTD»

050000, г. Алматы, ул. Аблайхана, 135,
Бизнес центр «White Tower», 3 эт.
Тел.: 8 (727) 266 39 81/82
Факс: 8 (727) 250 25 10

ТОО «GR-AGRO»

080400 Жамбылская обл.,
Кордайский р-н, с. Кордай
ул. 40 лет Победы, 36
Тел.: 8 (726 36) 4 86 05, 5 02 69

КОНТАКТЫ РЕГИОНАЛЬНЫХ ОФИСОВ ТОО «СИНГЕНТА КАЗАХСТАН»

г. Алматы - пр. Аль-Фараби, 5, б/ц. "Нурлы Тау", корпус 2а, офис 503; тел.: +7 (727) 277 78 11, 16 (факс)	
г. Астана - ул. Бейбитшилик, 25, офис 408; тел.: +7 (7172) 56 33 33, 36 (факс)	
г. Алматы/Талдыкорган	Калиев Жанибек Кабдоллаевич
г. Астана	Лейман Павел Оттович
г. Астана/Караганда	Алтынбеков Ернур Турарович
Акмолинская обл., п. Жаксы	Сабеков Азамат Жолдасбекович
г. Костанай	Друскильдинов Сейтталей Бибетович
г. Кокшетау	Селезнев Александр Аркадьевич
г. Петропавловск	Марфин Дмитрий Владимирович
г. Павлодар	Ахметов Аманжол Казтаевич
г. Кызылорда	Елюбаев Аблайхан Женисович
г. Усть Каменогорск	Кусаинов Талгат Булатович
г. Шымкент	Аблаев Аскат Ергешбаевич
г. Тараз	Есимов Адил Даuletovich
	сот.: +7 701 767 78 71
	сот.: +7 701 713 27 81
	сот.: +7 701 725 25 63
	сот.: +7 701 519 15 40
	тел.: +7 (7142) 22 81 70; сот.: +7 701 714 64 68
	тел.: +7 (7162) 76 37 05; сот.: +7 701 755 95 81
	тел.: +7 (7152) 42 52 30; сот.: +7 701 225 18 26
	сот.: +7 701 501 58 13
	сот.: +7 701 767 62 05
	тел.: +7 (7232) 25 45 80; сот.: +7 701 225 64 97
	сот.: +7 701 912 55 76
	сот.: +7 701 713 45 80

Bringing plant potential to life™

*Реализуя потенциал растений